

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2017

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- XII.

9

14

19

23

Ludia pre lesy, lesy pre ľuďi

- 3 Editorial
Anketa
- 4 Rok vo funkcii generálneho riaditeľa štátneho podniku LESY Slovenskej republiky
- 6 Technická univerzita si pripomenula tri jubileá.
Nový prírastok do siete Významných lesníckych miest
- 7 Novovybudované prechodové bránky vo Zvernici Biela Skala II
- 8 Inšpiratívnosť lesov na Smolníckej osade
- 10 Pamätník lesníkovi Ladislavovi Alcnauerovi
XIX. ročník stretnutia žien lesníčok Horná Nitra – OZ Prievidza 2017
- 11 Diviaky prekvapili strelcov
VII. otvorený lesnícky deň v Egri
- 12 I. ročník kosenia otavy 2017 – Gader – Žihľavná
Žiacka knižka z lesa ...
- 13 Na konci evolúcie nie je krása
Nové projekty štátneho podniku LESY Slovenskej republiky
- 14 Lesníctvo sa za posledných 37 rokov zmenilo
- 15 Výstava Tatranky, horalky a bájky ponúkla aj fotografiu zapísanú do knihy rekordov
- 16 120. výročie narodenia dvoch významných slovenských lesníkov
- 17 Upršaný futbalový turnaj ovládli lesníci zo Žiliny
- 18 Dni sv. Huberta 2017
- 19 Vydarené podujatie lesníckych seniorov
- 20 Stručná história dejín Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov Žarnovica a jeho presťahovania do Zvolena
- 22 Les bez konca
- 23 Predmety dennej potreby detí
- 24 Doprava dreva po vode
- 25 Pre deti
- 26 Uveríte?
Receptár
Zasmejte sa
- 27 Spoločenská rubrika
Kalendár
Erby s nádychom lesa
- 28 Divočina na púšti

6

8

14

19

23

Ako mladý človek, ktorý prednedávnom ukončil vysokú školu a nastúpil k LESOM SR, môžem povedať, že sa pri práci stretávam s mnohými zaujímavými ľuďmi, ktorí práci v lesníctve zasvätili celý život. Je nesporné, že čas je relatívny. Niekedy sú dve minúty ako dve hodiny, niekedy je to naopak...

Onedlho si pripomenieme 20 rokov fungovania spoločného podniku. Čas letí neúprosne najmä z pohľadu kolegov, ktorí sú v podniku od začiatku jeho vzniku a tvoria jeho minulosť, prítomnosť a svojimi rozhodnutiami usmerňujú jeho budúcnosť. Dôkazom ich a teraz aj našej práce vo fungujúcom podniku sú zdravé zelené lesy, ktoré poskytujú nielen drevo, ale najmä čistý vzduch, zásoby vody, možnosti turistiky a rekreácie. Pri pohľade na súčasný stav najmä smrekových porastov ostane každému, kto má k prírode pozitívny vzťah, skutočne len priestor na zamyslenie. Pre nás lesníkov sú príčiny tohto nepriaznivého stavu známe, no ako to predniesť verejnosti, aby nás nemala len za tých, ktorí prírodu len drancujú. Stojí pred nami ťažká úloha, ktorá sa nedá vyriešiť len úhľadne napísaným textom, ale je potrebné systematicky pracovať s verejnosťou a ukázať, že lesník nie je nepriateľom lesa a jeho práca pri vyťažení porastu sa nekončí, ale sa práve len začína.

Radko Sinč

Anketa

S blížiacou sa zimou sa opäť čoraz častejšie dostáva do popredia otázka vykurovania palivovým drevom. Aký je vo vašom regióne pomer medzi ponukou a dopytom pri tomto druhu paliva? Existujú rezervy na uspokojenie zvýšeného dopytu v jesennom období?

Jozef Staško, **VTÚ OZ Sobrance**

V pôsobnosti OZ Sobrance je neustále rastúci záujem o palivové drevo celoročne. Samovýroba palivového dreva sa stala lukratívnou činnosťou určitých skupín občanov, ktorí si zabezpečili potrebnú techniku a vyrábajú palivové drevo pre spoluobčanov, ktorí si nedokážu vyrobiť palivo, na základe svojho prípravného lístka, sami. V poslednej dobe je problémom obrovský záujem o palivové drevo v susednom Maďarsku, kde jeden priestorový meter paliva dosahuje cenu až 50 €. O tomto fakte svedčia aj výsledky podnikovej kontroly z jesene minulého roka, kde boli preukázané závažné nedostatky v oblasti samovýroby dreva aj naším zamestnancom. V palivovom dreve sa takto „strácajú“ obrovské množstvá suroviny, ktorá chýba na „vlákninovom“ trhu.

Ján Mokrá, **riaditeľ OZ Kriváň**

OZ Kriváň má už dlhoročne zabezpečený obyt napádajúceho hlavne listnatého tvrdého palivového dreva prostredníctvom firiem, ktoré sa zaoberajú vyrábaním kálaného

dreva uloženého v paletách. To je v období mimo vykurovacej sezóny. Na prvom mieste však registrujeme a zabezpečujeme dopyt po tomto druhu dreva zo strany obyvateľstva, ktoré je v odbere pred týmito odberateľmi celoročne uprednostňované. Momentálne je situácia taká, že požiadavky obyvateľstva napĺňame.

Jozef Sedlák, **riaditeľ OZ Košice**

V rámci pôsobnosti nášho odštepného závodu je v dopyte a ponuke rozdielny stav podľa jednotlivých častí závodu.

V časti Slanských vrchov je situácia taká, že na lesnej správe sa vedú poradia podľa záujemcov, teda že je dopyt omnoho väčší ako ponuka aj za podmienky, že samovýrobca po ťažbe uhádže časť nespracovanej haluziny, a tým pomôže lesu a nám. Táto situácia plynie aj z dôvodu blízkosti veľkomesta a z módnej záležitosti kúriť alebo prikurovať v domoch a bytoch.

V časti Hnilca je situácia odlišná. Tam máme možnosti väčšie, takže ponuka je väčšia ako dopyt. Tu treba spomenúť väčšiu lesnatosť daného regiónu.

Darina Mlynarčíková, **vedúca ekonomicko-obchodného úseku** **OZ Považská Bystrica**

Záujem o palivové drevo na Považí je pomerne výrazný, zákazníci však vyžadujú takmer výlučne listnaté palivo. Tento sortiment predávame voči ihličnatému palivovému drevu v pomere 80 : 20. Predaj palivového dreva podlieha výrazným sezónnym výkyvom, najväčší dopyt je tradične na jar a na jeseň. Predaj realizujeme v lokalitách okolo našich expedičných skladov Ladce a Lednické Rovne. Ihličnaté palivo, o ktoré je menší záujem, predávame na štiepkovanie.

Norbert Galčík **vedúci ekonomicko-obchodného úseku** **OZ Smolenice**

So zásobovaním palivovým drevom v regióne nemáme väčší problém. Dopyt je posledné roky na porovnateľnej úrovni a výroba postačuje na pokrytie potrieb odberateľov. Značný podiel potreby sa rieši formou samovýroby zo zvyškov po ťažbe dreva. Okrem toho je v teritóriu OZ viac výrobcov štiepaného kráteného paliva, ktorí uspokojujú časť klientely.

Rok vo funkcii generálneho riaditeľa štátneho podniku LESY Slovenskej republiky

Pán generálny riaditeľ, 5. októbra uplynul rok od Vášho menovania do funkcie. S akými očakávaniami ste nastupovali na post generálneho riaditeľa a ktoré zámery sa Vám za rok Vášho pôsobenia vo funkcii podarilo naplniť?

Ako som už avizoval pri mojom nástupe do funkcie, mojou základnou úlohou bolo a je zaviesť v štátnom podniku zmeny, ktoré prinesú efektívnosť a transparentnosť do riadiacich procesov. Očakával som však, že to pôjde oveľa jednoduchšie a rýchlejšie. Napriek tomu som spokojný, že sa nám podarilo rozbehnúť proces hodnotenia odberateľov drevnej hmoty, ktorého cieľom je poskytovať drevo tým slovenským odberateľom, ktorí ho skutočne dokážu na Slovensku aj spracovať. Týmto spôsobom chceme eliminovať dlhodobú kritiku verejnosti, že štátny podnik LESY Slovenskej republiky predáva drevo do zahraničia a tým neposkytuje prácu slovenským spracovateľom.

Štátny podnik LESY Slovenskej republiky je pod drobnohľadom verejnosti, ktorá priaznivý hospodársky výsledok a štandardné vzťahy s odberateľmi považuje za samozrejmosť. Aké pozitívne kroky podnik urobil k bežným občanom?

Základom fungovania tohto podniku pod mojim vedením je transparentnosť a otvorenosť. Transparentnosť v činnosti podniku a otvorenosť nielen voči podnikateľským subjektom, ale aj voči záujmovým združeniam, ktoré majú záujem naplno využívať rekreačnú funkciu lesov Slovenska. Preto som veľmi rád, že sa nám v marci tohto roku podarilo s národným cyklokoordinátorom podpísať Memorandum vo veci spolupráce pri rozvoji cyklistickej dopravy a cykloturistiky na Slovensku a s Klubom turistov Slovenska ďalej rozvíjať spoluprácu. Prejaví sa nielen v podpore rekonštrukcie Zbojníckej chaty vo Vysokých Tatrách, ale hlavne v pripravovanej podpore značenia turistických chodníkov na celom Slovensku. Takisto Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, prostredníctvom zmlúv o reklamnej spolupráci podporujú všetky zaujímavé projekty občianskych združení či obecných samospráv, ktoré majú súvis s činnosťou tohto podniku. Podujatia pre verejnosť ako Deň stromu sú prekrásnou prezentáciou nielen štátneho podniku, ale hlavne lesníckej práce vôbec. Takisto práca lesných pedagógov prináša veľmi pozitívnu spätnú väzbu zo strany verejnosti.

To boli pozitívne informácie. Čo sa však z Vašich zámerov nepodarilo naplniť?

Začnem tým, čo je asi najviac vidieť. A to mŕtvymi stromami, ktoré žiadny lesník nevidí rád. Či už z hľadiska zdravotného stavu porastov, ale aj finančného zhodnotenia dlhoročnej práce. Na začiatku roka sa situácia s podkôrnikovou kalamitou vyvíjala vcelku sľubne. Prišlo však horúce leto a lykožrút si prišiel na svoje. Doposiaľ niektoré odštepné závody nemôžu pri ťažbe postupovať podľa schválených plánov starostlivosti o les a všetky svoje kapacity sústreďujú na kalamitnú ťažbu. To je však situácia, ktorú neovplyvňujú ľudia, ale hlavne príroda. Veľké rezervy však vidím v dvoch oblastiach, a to v realizácii procesov verejného obstarávania a predaja majetku.

Verejné obstarávanie, to je myslím téma na samostatný článok.

Máte pravdu. Procesy verejného obstarávania služieb či tovarov sú zdĺhavé. Môžu trvať a reálne aj trvajú mesiace. Obstarávanie lesníckeho oblečenia, obstarávanie lesnej techniky, obstarávanie automobilových prostriedkov, všade meškáme. Všetko sú to veci, ktoré sú potrebné, a často sa stáva, že priebeh ich obstarávania nezávisí od vôle personálu, ktorý túto činnosť v štátnom podniku zabezpečuje.

Ako ste už naznačili, nelichotivá situácia je aj v predaji hnutelného a nehnuteľného majetku.

To musím potvrdiť. LESY Slovenskej republiky od začiatku roka vykonali súpis hnutelného i nehnuteľného majetku, ktorý považujú za prebytočný v súlade so zákonom o správe majetku štátu. Môžem uviesť čísla. Prebytočný hnutelný majetok v počte

položiek 337 ks, nehnuteľný majetok v počte položiek 2676 ks, z toho stavby 827 ks položiek a pozemky 1849 ks položiek, pričom predpokladaná hodnota majetku je v miliónoch eur. Ide o celkový prebytočný majetok štátneho podniku LESY Slovenskej republiky. V roku 2017 mal štátny podnik záujem odpredať majetok vo výške 1.500.000,- €. Realita je však úplne iná. Doposiaľ sa nám podarilo realizovať odpredaj majetku len vo výške 48.000,- €. Tu však musím poznamenať, že táto situácia nevznikla činnosťou, respektíve nečinnosťou personálu, ale tým, že doposiaľ nedošlo k výberu znalcov a nebola z úrovne ministerstva prijatá nová smernica k činnosti rezortnej majetkovej komisie o jej postupe pri nakladaní s majetkom štátu, podľa ktorej by bolo možné rýchlejšie a účinnnejšie postupovať. Verím, že po jej prijatí sa proces predaja hnutelného i nehnuteľného majetku naplno rozbehne.

Aké zásadné zmeny, ktoré by zlepšili prácu podniku, plánujete spolu s vedením v najbližších mesiacoch, prípadne v budúcom roku?

Zásadné zmeny sa budú týkať hlavne výrobné – technického úseku našej činnosti. Týka sa to tak pestovateľskej aj ťažobnej činnosti. Aktuálne tieto činnosti zabezpečujeme prostredníctvom externých dodávateľských organizácií cez jednoročný kontrakt, do budúcnosti sa uvažuje so štvorročným obdobím. S verejným obstarávaním pestovateľskej činnosti sa začína už v tomto roku na obdobie rokov 2018-2021. V ťažobnej činnosti bude tento proces pozostávať z dvoch krokov. V záujme zabezpečenia ťažobnej činnosti sa na rok 2018 uzatvorí rámcové dohody podľa doterajšieho systému. Nadväzovať bude verejné obstarávanie, ktorého výsledkom bude jedna rámcová dohoda s jedným dodávateľom na jeden odštepný závod. Podmienkou účasti bude technická spôsobilosť uchádzača, to znamená požadovaný rozsah strojného a animálneho vybavenia. Verejné obstarávanie bude prebiehať na každom odštepnom závode samostatne.

V čom vidíte výhody nového spôsobu zabezpečenia lesníckych činností?

Začal by som asi tým, že v súčasnej dobe máme v rámci podniku 555 dodávateľov prác, s ktorými je uzatvorených 1633 rámcových dohôd na jednotlivých výrobných celkoch. Už z týchto čísel je vidieť, že ide o náročnú administratívnu a manažérsku činnosť zo strany odštepných závodov. Tým, že dodávatelia majú rámcové zmluvy

dohodnuté len na jeden rok, znižuje to ich schopnosť vytvárať trvalé pracovné miesta a investovať do obnovy strojového parku. Máme vedomosť o tom, že v našich lesoch pracuje technika, ktorá už len veľmi ťažko spĺňa ekologické požiadavky. Veď najstarší traktor, o ktorom vieme, má rok výroby 1967. Zmenou spôsobu zabezpečenia ťažobnej činnosti vytvárame pre dodávateľa stabilitu prác na dlhšie obdobie, s možnosťou investovania do nových progresívnych a ekologických technológií pri garancii úhrad a zároveň sledujeme aj zníženie administratívnej zataženosti nášho personálu. Máme záujem zmluvne zaviazat' dodávateľov, aby svojim prípadným subdodávateľom garantovali zaplatenie spravodlivej odmeny, resp. rovnaké zaobchádzanie pri zadávaní prác. A to aj za cenu zmluvných pokút, či dokonca ukončenia zmluvy v prípade nedodržania dohodnutých podmienok.

Uvedomujete si aj nevýhody tohto systému uzatvárania zmlúv na dlhšie obdobie?

Žiadna zmena v zaužívaných postupoch neprináša len výhody. Ak by to tak bolo, znamenalo by to, že tí pred nami to robili úplne zle. Uvedomujeme si, že rámcová zmluva iba s jedným dodávateľom môže mať vplyv na podnikateľské prostredie, obmedzenie konkurencie a zníženie počtu subjektov podnikajúcich v lesníckych činnostiach. Veríme však, že výhody nového systému prevážia nad jeho nevýhodami. Obdobná situácia bola v podniku aj pred niekoľkými rokmi, keď štátny podnik riešil situáciu podobným spôsobom pri odvoze dreva. V súčasnosti má firma už len 4 externé subjekty, ktoré odvoz dreva realizujú a situáciu na tomto úseku považujeme za plne stabilizovanú.

Pán generálny riaditeľ, doposiaľ sme sa zaoberali vzťahmi s dodávateľmi prác či s verejnosťou. Každú firmu však tvoria ľudia, čo im odkážete?

Prešiel rok a ja som sa zúčastnil na väčšine podujatí, ktoré organizujeme celoplošne,

resp. v rámci jednotlivých odštepných závodov. Či už ide o akcie smerované k verejnosti (Otvorenie sezóny, Deň stromu, Pietny akt v symbolickom cintoríne v Lesníckom skanzene na Čiernom Balogu), ale aj podujatia smerujúce k personálu a lesníckym činnostiam (Naj horár na Donovaloch, 17. ročník streleckých pretekov o pohár GR LESOV SR v Zámutove) alebo ich športovým aktivitám (12. ročník pohár GR LESOV SR v malom futbale). Za tým všetkým sú naši ľudia. Touto cestou sa im všetkým chcem poďakovať. Bez ich aktívneho prístupu by sa všetky tieto akcie nemohli uskutočniť. Samozrejme, základom v činnosti podniku musí byť plnenie pracovných povinností. Na základe doterajších výsledkov môžeme v tejto chvíli v rámci štátneho podniku predpokladať ku koncu roka kladný hospodársky výsledok. S ním predpokladáme aj vyplatenie ročnej mimořiadnej mzdy v súlade s platnou mzdovou smernicou a kolektívnou zmluvou.

Ďakujem za rozhovor

Marián Nosáľ

Pamätník lesníkovi Ladislavovi Alcnauerovi

**Pane Bože, prosím Ťa, daj nám dosť citu
a rozvahy,
aby sme lesu pomohli a nepoškodili.
Daj nám silu a vytrvalosť všetku prácu
vykonať.
Ďakujem Ti za všetko dobrodenie, ktoré
nám dávaš.**

Ladislav Alcnauer, Modlitba k lesu

Uplynul rok, ako sa v Helcmanovciach lesnícka i nelesnícka verejnosť navždy rozlúčila s lesníkom Ladislavom Alcnauerom, ktorý pôsobil na Lesnej správe Smolník a štyri desaťročia sa staral o tunajšie lesné porasty. Ladislav Alcnauer bol zaniatený realizátor prírody blízkeho spôsobu obhospodarovania a jeho výberkové lesné porasty patria k ukážkovým lesným plochám štátneho podniku LESY SR. Sú zhmotnením jeho pracovnosti, cieľavedomosti a húževnatosti. Aby posolstvo Ladislava Alcnauera neupadlo do zabudnutia, rozhodol štátny podnik LESY Slovenskej republiky o osadení pamätníka na jeho počesť. Kamenný blok s tabuľou bol umiestnený na trase náučného chodníka Smolnícka osada a slávnostne odhalený 12. septembra 2017 v rámci Lesníckeho dňa venovaného lesným porastom obhospodorovaným prírode blízokým spôsobom.

Slávnosti pod korunami „Alcnauerových“ stromov sa zúčastnili zástupcovia štátnej správy a samosprávy, predstavitelia

Pamätník Ladislavovi Alcnauerovi je umiestnený na trase náučného chodníka Smolnícka osada

mestských a obecných lesov a lesníckych organizácií. Osobitne organizátori privítali rodinu Ladislava Alcnauera, jeho priateľov a spolupracovníkov.

Štátny podnik na slávnosti reprezentoval výrobnotechnický riaditeľ Ing. Jozef Bystriansky, ktorý vyzdvihol životné dielo a osobnosť Ladislava Alcnauera. Jeho slová uznania za štátne lesy potvrdili Ing. Rudolf Bruchánik, za neštátne lesy Ing. František Písařík a Ing. Ján Mičovský, lesník, bývalý kolega a osobný i rodinný priateľ Ladislava Alcnauera. K spomienkam naň sa vrátil aj jeho blízky odborný spolupracovník prof. Milan Saniga z TU vo Zvolene.

Akt odhalenia pamätníka, na ktorom sa vyníma popri texte aj kresba výberkového lesa z pera samotného Alcnauera, spre-vádzali slová jeho Modlitby k lesu a zvuky lesníc – v tichu lesa podčiarkli význam a silu tohto okamžiku. Záverečné poďakovanie z úst dcéry Ladislava Alcnauera Janky Bajtošovej a slová

rozlúčky od Ing. Jozefa Sedláka, riaditeľa OZ Košice, na pôde ktorého sa „Alcnauerove“ porasty nachádzajú, ukončili toto milé a srdečné stretnutie. Odštepnému závodu v Košiciach a Lesnej správe Smolník patrí uznanie účastníkov podujatia za organizáciu a pohostinnosť.

Kameň na lúke pri náučnom chodníku bude odteraz okoloidúcim návštevníkom pripomínať, že stromy a les naokolo boli zmyslom života Ladislava Alcnauera a že tento lesník má svojich odhodlaných pokračovateľov.

Tatiana Figurová, LDM Zvolen
Foto: Roman Uhlíř

Účastníci slávnostného odhalenia pamätníka na počesť Ladislava Alcnauera, OZ Košice, Lesná správa Smolník

Technická univerzita si pripomenula tri jubileá

Technická univerzita vo Zvolene si 26. septembra pripomenula tri významné výročia, a to 255. rokov vysokoškolského technického štúdia na Slovensku, 210. výročie vysokoškolského lesníckeho štúdia na Slovensku a 65. výročie lesníckeho a drevárskeho vysokoškolského školstva vo Zvolene. Slávnostného

Cenu za lesníctvo dostal Prof. Ing. Ladislav Paule, PhD.

zhromaždenia v aule univerzity sa okrem desiatok zástupcov slovenských, ale aj zahraničných vysokých škôl, lesníckych a drevárskych organizácií, zúčastnili aj dvaja bývalí slovenskí prezidenti Rudolf Šuster a Ivan Gašparovič.

Súčasťou slávnosti bola promócia čestného doktora TU vo Zvolene, ocenenie jej bývalých pracovníkov, a tiež udeľovanie jubilejných a pamätných medailí hosťom a zaslúžilým pracovníkom. Rektor TU Zvolen Rudolf Kropil udelil čestný doktorát rektorovi Univerzity Komenského v Bratislave Karolovi Mičietovi.

Už tradične bolo súčasťou slávnosti aj odovzdanie Ceny za lesníctvo, Ceny za drevárstvo, Ceny za ekológiu a Ceny za environmentálnu techniku, ktoré udeľuje rektor raz za päť rokov pri príležitosti výročia univerzity. Cenu za lesníctvo dostal Ladislav Paule,

ktorý sa v poslednom čase venoval genetike zveri a verejnosť ho pozná ako gestora projektu sčítania populácie medvedov genetickým porovnávaním vzoriek trusu a chlпов.

Ocenenia sa dostalo aj štátnemu podniku LESY Slovenskej republiky, ktorý s Technickou univerzitou, najmä s jej Lesníckou fakultou úzko spolupracuje. Pamätnú medailu z rúk rektora Rudolfa Kropila prevzal generálny riaditeľ podniku Marian Staník.

„Technická univerzita vo Zvolene je hrdá na svoje postavenie, ktoré pramení z tradícií banskoštiavnickej baníckej akadémie, jednej z najstarších vysokých škôl technického a lesníckeho zamerania v Európe a vo svete. V roku 1762 začala svoju vzdelávaciu púť na základe ediktu cisárovnej Márie Terézie Habsburskej,“ pripomenul vo svojom príhovore rektor Kropil. V roku 1807 bol nariadením cisára Františka I. pri baníckej akadémii zriadený lesnícky ústav. A práve jeho zriadenie sa pokladá za oficiálny vznik lesníckeho vysokoškolského štúdia u nás.

Do Zvolena sa výuka lesníctva a drevárstva dostala v roku 1952. V tom roku sa Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach rozdelila, pričom časť prešla do Zvolena a druhá do Nitry. Vo Zvolene vtedy vznikla Vysoká škola lesnícka a drevárska, ktorá mala dve samostatné fakulty – lesnícku a drevársku. Od decembra 1991 bola Vysoká škola lesnícka a drevárska zákonom SNR premenovaná na Technickú univerzitu vo Zvolene.

-vr-

Čestný doktorát udelila TU Zvolen rektorovi Univerzity Komenského v Bratislave Karolovi Mičietovi

Pamätnú medailu z rúk rektora Rudolfa Kropila prevzal generálny riaditeľ podniku Marian Staník

Nový prírastok do siete Významných lesníckych miest

Akademická slávnosť a oslavy výročia Technickej univerzity (TU) sa stali pre štátny podnik LESY Slovenskej republiky vhodnou príležitosťou uskutočniť dlho plánovaný akt: udeliť komplexu Technickej univerzity vo Zvolene označenie Významné lesnícke miesto. Titul, ktorý si lesnícka Alma mater právom zaslúži, je ocenením jej mimoriadneho prínosu pre spoločnosť a predovšetkým pre históriu i súčasnosť lesníctva na Slovensku.

Tabuľu s označením významné lesnícke miesto za zvukov slávnostných lesníc odhalili spoločne generálny riaditeľ štátneho podniku Marian Staník a rektor Technickej univerzity Rudolf Kropil po oficiálnej časti slávnostného programu pred budovou Technickej univerzity.

Kameň s dvoma tabuľkami označujúcimi TU za významné lesnícke miesto sa nachádza pred hlavným vstupom do auly, v blízkosti novovybudovaného oddychového miesta s fontánou na dažďovú vodu, ktorá vznikla v rámci projektu *Biotechnické*

inovácie pri využití dažďovej vody v meste v lete 2017.

Ide v poradí už o 47. významné lesnícke miesto. Štátny podnik a jeho Lesnícke a drevárske múzeum udeľuje tento titul už od roku 2007 a buduje tak sieť výnimočných lokalít lesníckej histórie, ktoré sa mimoriadnym spôsobom zapísali do dejín a tvoria súčasť kultúrneho dedičstva Slovenska.

Miriam Turayová
LDM Zvolen

Novovybudované prechodové bránky vo Zvernici Biela Skala II

Spolupráca, ktorá vznikla v zmysle Memoranda vo veci spolupráce pri rozvoji cyklistickej dopravy a cykloturistiky na Slovensku prináša svoje ovocie nielen v kruhoch cykloturistiky. Dňa 10. 6. 2017 sa v rámci jednodňovej akcie po prvýkrát otvorili brány Zvernice Biela Skala pre cykloturistické podujatie Častovský cyklookruh. Na základe bezproblémového priebehu celej akcie sa vybudovaním nových prechodových bránok vo Zvernici Biela Skala II sprístupnili doteraz nie celkom známe časti Zvernice Biela Skala aj pre turistov a hubárov.

V malebnom prostredí Malých Karpát sa neďaleko Smolenického zámku a pod hradom Červený Kameň rozprestiera druhá najväčšia zvernica na Slovensku – Biela Skala, ktorú vybudovali štátne lesy ako účelové zariadenie na intenzívny chov raticovej zveri a jej efektívny lov poľovníckymi hosťami v okolí rovnomerného rekreačného zariadenia. V súčasnej dobe obyvatelov Píly, Častej, Dolian, Modry, ale aj obcí záhorskej strany a turistov dlhodobo trápi zákaz vstupu do Zvernic Biela Skala I., II., ktorá je v správe LESOV Slovenskej republiky a má rozlohu približne 3200 ha a nachádza sa v IV. okrajovej časti Malých Karpát. Patrí do Vysokotranského oblúka a leží v katastrálnom území Rohožníka, Sološnice a obce Častá. V momentálnom stave nezamykania brán na vstupoch Zajačí jarok, Papiernička, Biela Skala, Suchá dolina, dňom 25. 8. 2017 prišlo k ďalšiemu ústretovému kroku zo strany štátneho podniku LESY SR, š.p. V rámci sprístupnenia štátnych lesov širokej verejnosti na Lesnej správe Píla, ktorá patrí OZ Smolenice, riaditeľ Ing. Ivan Danček rozhodol o vybudovaní prechodovej bránky podobne, ako je to aj v Častovskej doline na vstupe pri bráne Červený Kameň – brána Vápenná, a Doliny – brána Pod Jasienky.

Rozhodnutie vybudovať prechodové bránky nevznikalo jednoducho, nakoľko pohyb návštevníkov po zvernici vedie spravidla k vyrušovaniu zveri v jej prirodzenom prostredí a predstavuje riziko, ktoré by si mal každý návštevník uvedomiť a dbať na to pri každej návšteve lesa.

„V období rodenia mláďat a ich odchovu môže viesť vyrušovanie k zvýšeniu úhynu mláďat z dôvodu rušenia samíc pri dojení, naopak, v zimnom období vedie vyrušovanie k intenzívnemu poškodzovaniu lesných porastov ohryzom raticovou zverou alebo k celkovému narušeniu pastevných cyklov zveri,“ hovorí Peter Kaštier, špecialista na poľovníctvo zo štátneho podniku LESY Slovenskej republiky. „V jarnom období hrozí riziko napadnutia návštevníkov zvernice napríklad dospelými diviaticami, ktoré vodia a intenzívne si aj bránia niekoľkodňové až týždňové mláďatá,“ poznamenal Peter Kaštier. „Známe sú aj prípady napadnutia ľudí samcami, napríklad jeleňmi v období ruje. Keďže je koncentrácia zveri vo zverniciach vysoká, riziko takýchto nebezpečných situácií je zvýšené,“ dodáva. Treba si uvedomiť, že na území zvernice platia pravidlá, ktorými by sa mali

návštevníci plne riadiť v rámci svojej osobnej bezpečnosti a dbať vo zvýšenej miere pri každej návšteve lesa.

Takisto sú návštevníci zvernice potenciálnym vektorom prenosu rôznych ochorení pre zver chovanú vo zverniciach, v súčasnosti je aktuálny najmä prenos nebezpečného afrického moru ošípaných, ktorý je schopný zlikvidovať značné množstvo diviacej zveri, čo v konečnom dôsledku spôsobí hospodárske škody. Netreba zabúdať ani na riziko poškodzovania poľovníckych zariadení návštevníkmi, odpadkami po návštevníkoch. Pri intenzívnom navštevovaní zvernice môže v niektorých prípadoch dochádzať na strmých svahoch k erózii pôdy.

„Dôležité je vedieť o možných rizikách, ktoré môžu vzniknúť pri návšteve zvernice či už pre samotného návštevníka, alebo pre zver žijúcu v nej, a vyvinúť úsilie o ich elimináciu,“ uviedol Marian Staník, generálny riaditeľ štátneho podniku LESY Slovenskej republiky.

Vo zvernici Biela Skala už viac ako polstoročie chovajú jeleniu, danieliu, mufloniu, sporadicky srnčiu zver a diviačiu zver, ktorá je zastúpená v pomerne hojnom množstve. V minulosti pôvodnú populáciu zveri dopĺňala každoročne zver z iných kvalitných populácií. Jelenia zver bola viackrát dovezená

z Poľany, danielia z Palárikova a Gyulaja, muflónia zo Židlochovic, z Teplého Vrchu a z Palárikova. Začiatkom 21. storočia prichádzalo k cieľavedomému skalitňovaniu chovu. K tomu prispel aj projekt, ktorý realizoval podnik LESY Slovenskej republiky spoločne s Národným lesníckym centrom vo Zvolene a Výskumným ústavom trávnych porastov a horského poľnohospodárstva. Cieľom tohto projektu bolo skvalitnenie trávnych porastov lúk, osevy políček zmeskami jarín a ozimín, optimalizovanie prikrmovania zveri a zlepšenie zdravotnej starostlivosti.

Práve Slovensko patrí k územiám, na ktorých boli a sú zvernicové chovy významnou zložkou moderného chovu a lovu raticovej zveri. Zvernica začala písať svoju históriu v roku 1965, stále plní svoju prvoradú úlohu – poskytuje domov chovanej zveri, kde sa vďaka vzájomnému kríženiu pôvodných druhov jedincov zabezpečuje udržanie genofondu, špecifického pre našu krajinu a územie. Platia tu pravidlá, ktorým sa treba prispôbovať a dbať na to pri každej návšteve lesa. Ako odplatu lesné spoločenstvo umožní nazrieť každému do svojich tajných zákutí a predstaví svoje tajomstvá a záhady. Stačí len ticho nasávať atmosféru tohto jedinečného prírodného ekosystému a vnímať veci nepoznané... -mn-

Inšpiratívnosť lesov na Smolníckej Osade

Lesy na Smolníckej Osade s ich výberkovým obhospodarovaním sú širokej lesníckej verejnosti pomerne dobre známe. Donedávna len jeden z mnohých lesných celkov vo východnej časti Slovenského Rudohoria sa za ostatných 15 rokov stal miestom viacerých významných lesníckych podujatí. V r. 2002 tu LESY SR, š. p., zorganizovali prvý lesnícky deň Pro Silva za širokej účasti 250 tak štátnych, ako aj neštátnych lesníkov doslova zo všetkých kútov Slovenska. V r. 2006 tu bol otvorený prvý náučný lesnícky chodník, ktorého súčasťou sa stali aj stanovišťa venované prírode blízkeho hospodáreniu lesa na princípoch Pro Silva. V r. 2011 sa v rámci Medzinárodného roka lesov stali miestom odovzdávania ceny generálneho riaditeľa LESOV SR š. p., za prínos k prírode blízkeho hospodáreniu. No a 12. septembra 2017 sa tu rozozvučali slávnostné lesnice, aby uviedli pietnu spomienku na lesníka Ladislava Alcнауera, ktorý v lesoch pod vrchom Kloptáň strávil celý svoj aktívny lesnícky život. Pamätná tabuľa s jeho menom a označením „*priekopník výberkového hospodárenia*“, slávnostne odhalená pri tejto pietnej spomienke priamo v lone „jeho“ výberkových lesov bude pripomínať neoceniteľnú zásluhu Ladislava Alcнауera nielen na pretváraní smolníckych lesov, ale predovšetkým na formovaní vzťahu k prírode blízkeho hospodáreniu tak u jeho blízkych spolupracovníkov, ako aj u ďalších stovák lesníkov, ktorí tieto lesy navštívili a ktorí sa mali možnosť oboznámiť s týmto spôsobom hospodárenia. A s tým, ako toto hospodárenie ďalej rozvíja jeho bývalý dlhoročný kolega a pokračovateľ jeho diela lesník Jaroslav Kovalčík, sa oboznámilo vyše 60 účastníkov lesníckeho dňa, organizovaného ako súčasť už uvedenej akcie. Pripravená bola pre nich štvorkilometrová trasa cez „Alcнауerove“ porasty, od jedľovo-bukových lesov so započatou prebudovou na trvalú viacetážovú štruktúru v podhrebeňových častiach lesného celku až k údolným smrekovo-borovicovo-jedľovým lesom s vyformovanou výberkovou štruktúrou o pár sto výškových metrov nižšie. V každom z deviatich porastov na exkurznej trase bola urobená zastávka, kde sprevádzajúci Jaroslav Kovalčík nielen popísal jeho vývoj a zrealizovanú ťažbu za uplynulé tri desaťročia, ale sa venoval vždy inému aspektu prírode blízkeho hospodárenia. Účastníkov tak informoval o princípoch ťažby výberným spôsobom, o používaných ťažbových technológiách, o spôsobe vyznačovania stromov na ťažbu, o minimalizácii pestovných prác v spojení s prirodzenou obnovou a samozriedkovaním lesa pod clonou materského porastu, o nákladovosti svojej lesníckej činnosti, o škodách spôsobených zverou,

ako i o ďalšej problematike, ktorá v spojení s hospodárením na Smolníckej osade bola predmetom otázok účastníkov terénnej pochôdzky. Jeho výklad doplnil prof. Saniaga z TU vo Zvolene, ktorý s Ladislavom Alcнауerom dlhé roky spolupracoval pri riešení vedeckých výskumných projektov v tamojších výberkových lesoch.

A čím oslovia lesy na Smolníckej osade všetkých tých, ktorí sem prichádzajú za odbornými poznatkami alebo len tak sa prejsť po náučnom chodníku?

- **Komplex prírode blízkych lesov.** K pár porastom, ktoré sa ako výberkové začali obhospodarovať ešte v päťdesiatich rokoch minulého storočia, sa postupne pričleňovali ďalšie tak, že v súčasnosti sa prírode blízkym spôsobom obhospodaruje už celý lesný celok s výmerou 2131 ha. Stal sa prvým a doteraz najrozsiahlejším demonštračným objektom na ukážky prírode blízkych postupov hospodárenia spomedzi všetkých, ktoré LESY SR, š. p., založili pod označením Pro Silva. Prírode blízke postupy tu už nie sú len experimentom, ale regulárnym hospodárením opierajúcim sa v súčasnosti už i o PSL, schválený na roky 2014-2023. Obnovné doby sú tu predĺžené na 60 a často až na 99 (nepretržite) rokov, z toho sa odvíja aj intenzita ťažby, prispôbená potrebám jednotlivých porastov v procese ich prebudovy na trvalo viacetážové alebo

výberkové lesy. Z ťažbových postupov vypadli pásové obnovné prvky a v slovnom popise plánu ťažby sa striedajú výberkový a účelový rub s maloplošným clonným rubom v skupinách.

- **Prirodzené drevinové zloženie.** Na rozdiel od okolitých lesných celkov, kde masívnou umelou obnovou v minulom storočí nadobudol prevahu smrek, je tu zachovaná pestrá, prirodzenému zloženiu sa približujúca zmes drevín, kde prevahu majú pôvodná jedľa s bukom, dopĺňa ich kalamitou ustupujúci smrek, javor, jaseň, miestami brest, smrekovec, v nižších polohách i borovica. Jej pôvodnosť nie je jednoznačná, kvalita však nesporná, preto pre ňu, smrek a predovšetkým pre jedľu je tu zriadená génová základňa o výmere 839 ha.
- **Prirodzená porastová štruktúra.** Hoci len na menšej časti výmery je vyformovaná viacvrstvá výberková štruktúra, všetky dospelé porasty s pokračujúcou ťažbou sú už dvojetážové, pričom spodnú vrstvu tvoria jednotlivo, v hlúčikoch alebo i plošne prirodzene obnovené dreviny materského porastu od štádia náletov cez nárasty a mladiny, postupne prerastajúce i do strednej vrstvy porastu.
- **Prirodzená obnova.** Absolútne prevláda, je uplatňovaný spôsob ťažby favorizuje

tienne dreviny, pritom jedľa je tu schopná sa udržať v konkurencii s agresívnejším bukom a smrekom. Javor a jaseň sa presadzujú v menšej miere a borovicu so smrekovcom možno nájsť len ojedinele na osvetlených okrajoch. Trvalosť materského porastu je však i do budúcnosti zárukou na také drevinové zloženie následných porastov, ktoré bude najviac vyhovovať aktuálnym prírodným podmienkam.

- **Celistvosť a stabilita.** Priaznivé drevinové zloženie a uplatňovaný spôsob ťažby podporujúci formovanie viacvrstvovej štruktúry bez odkrývania porastových stien sú hlavnými faktormi, ktoré umožnili zachovať celistosť tohto komplexu lesov bez odkrytých holých plôch a kalamitísk. Imisne poškodený smrek sa z porastov už vyťažil a tak v súčasnosti je kalamitná ťažba obmedzená len na jednotlivito sa vyskytujúce vývraty chorých a poškodených stromov. Je predpoklad, že s rozvojom viacvrstvovej štruktúry lesa sa bude zvyšovať i jeho ekologická stabilita.
- **Intenzita a realizácia ťažby.** S dlhšou obnovnou dobou je spojená miernejšia intenzita ťažby, ktorá sa decenálne v priemere pohybuje medzi 15 až 25% zo zásoby porastov, čo je výrazne nižšie ako pri klasických dvojfázových ruboch. Tým, že sa v podstate vykonáva na celej ploche porastov, na celkovom objeme sa to neprejavuje, v aktuálnom PSL je zo zásoby 605 935 m³ plánovaných

na decenálnu ťažbu 108 920 m³, čo je v priemere 51 m³/ha porastovej plochy. Ťažba sa realizuje jednotlivým až skupinovým výberom po celej ploche porastu, čím sa v počiatočných obnovných zásahoch odstraňujú z porastu nekvalitné buky, odumierajúce smrek, robí sa zdravotný výber u jedli a porast sa postupne zušľachťuje. Je očividný rozdiel medzi kvalitou porastu v začiatkoch prebudovy a porastmi, obnovovanými týmto spôsobom 1-2 deceniá. Prírastok na zostávajúcich kvalitných jedincoch prináša zisk nielen zo zvýšeného objemu, ale predovšetkým z lepšieho speňaženia hrubších sortimentov. Cieľové dimenzie sú pre buk a smrek 55-60 cm, pre jedľu a smrekovec 60-65 cm. Úmyselná ťažba sa tak neriadi naliehavosťou odcláňania vznikajúcich prirodzených nárastov, ale zrelosťou materského porastu, čím sa prirodzená obnova nestáva primárnym cieľom, ale sprievodným javom vhodne realizovaných ťažbových zásahov. Naopak, ponechanie nárastov dlhšiu dobu (samozrejme s prihliadnutím na svetlostné nároky jednotlivých drevín) pod clonou podporuje ich prirodzený vývoj a autoreguláciu, čím redukuje potrebu výchovných zásahov.

- **Náklady na lesnícke činnosti.** Správne vykonávaná ťažba jednotlivým výberom predpokladá zvýšenie nákladov na ťažbovú činnosť o cca 20%, čo sa však vzhľadom na verejné obstarávanie dodávateľských prác výraznejšie neprejavilo. V r. 2016 bol náklad za obnovnú

úmyselnú ťažbu na Smolníckej osade 11,86 €/m³, za domovský OZ Košice 11,90 €/m³. V nákladoch na pestovateľské výkony sú však prínosy prírode blízkeho hospodárenia už preukazné – celkovo sa v r. 2016 vyčerpalo 0,91 €/m³ vyťaženej drevnej hmoty (z toho 75% na čistenie plôch s prirodzeným zmladením po ťažbových zvyškoch), v rámci OZ Košice 2,52 €/m³ vyťaženej drevnej hmoty.

- **Multifukčnosť.** Prírode blízky les so svojou trvalou prítomnosťou a viacvrstvovou priestorovou výstavbou pozitívne vplyva na napĺňanie viacerých sociálnych a ekologických funkcií. Práve tento aspekt vyzdvihol vo svojom záverečnom vystúpení aj prof. Saniga, keď konštatoval, že lesy na Smolníckej osade tieto funkcie – z nich zdôraznil predovšetkým zadržiavanie vody v krajine – už v širokom rozsahu plnia a že rovnako budú pripravené vyrovnávať sa s klimatickými zmenami, ktoré sa prejavujú v súvislosti s postupujúcim globálnym otepľovaním.

Uvedená charakteristika lesov na Smolníckej osade nemá byť dôvodom poukázania na ich výnimočnosť, skôr inšpiratívnosť pre odbornú, ale i laickú verejnosť. Prezentujú totiž les, v ktorom ruka a um lesníka dokazujú, ako sa dá zladať hospodársky efektívna činnosť v lese so sociálnymi a ekologickými požiadavkami spoločnosti. Les, ktorý LESY SR, š.p., postupne vytvárajú i v mnohých ďalších lokalitách s vhodnými prírodnými a terénnymi podmienkami.

Rudolf Bruchánik

História ukrytá v kameni

Príroda opäť ťahá za dlhší koniec... Je základným pilierom stratégie, ktorá prináša dokonalú rovnováhu vynikajúceho umenia, dizajnu a jedinečnosti. Unikátne diela a dielka zo skameneného dreva také jedinečné a unikátne ako aj ich majiteľ.

Firmy spracovávajúce skamenené drevo sa snažia vytvoriť jedinečné spôsoby, ako využívať fosílie dreva ako jeden z najcennejších zdrojov, ktoré planéta ponúka. Od nádhornej farby až po tvar, drevené fosílie poskytujú mnoho zdrojov na inšpiráciu. Inšpirácia ide ruka v ruke so vzrušujúcim a relevantným dizajnom.

však už v tejto fáze nie je drevo, preberá odtiene minerálov, ktoré naplnia jeho póry.

Skúmaním bunkovej štruktúry, ktorá sa zachovala počas celého procesu vzniku skameneného dreva, je možné pomocou mikroskopu zistiť jednotlivé obdobia vzniku skameneného dreva. Príroda vytvára jedinečné nenapodobiteľné znaky, prostredníctvom ktorých je možné určiť ihličnan od listnáča, či strom rodiaci ovocie. Ak napríklad pri pohľade do mikroskopu vidieť štruktúru, ktorá sa podobá kukurici, pravdepodobne sa pozeráte na ginko.

Každá farba predstavuje konkrétne mi-

po nenapodobiteľný originál. Dizajnovú stránku predmetov do veľkej miery ovplyvňuje samotný kameň; jeho farba, štruktúra, slabšie miesta v pevnosti materiálu a mnoho iného do veľkej miery podmieňuje vzhľad výsledného produktu. Kreovanie prebieha takmer nepretržite... Od začatia opracovávaného skameneného dreva vedie kameň výrobcu – talentovaného umelca – cestou fantázie za unikátnym dizajnovým kúskom, ktorý určite ozvláštni ne jeden interiér a dodá mu dávku extravagantnosti s predstavou osobitého vkusu konečného majiteľa. Čo výrobok, to iný tvar, lesk či farba, ale vždy tej najvyššej kvality.

Z ezoterického hľadiska je skamenené drevo považované za kameň premien. Spomaľuje proces starnutia, je vhodným kameňom pre archeológov, knihovníkov, historikov a pre ľudí študujúcich staré náboženstvá. Vďaka svojim vlastnostiam sa používa na ochranu lesov i na spojenie s múdrosťou stromov. Vo svete šamanov sa skamenené drevo používa na znásobovanie energie a napomáha im pri cestovaní

Skamenené drevo

Skamenené drevo sa bežne nachádza v USA na územiach Oregonu, Nevady, Arizony, Washingtonu, či Madagaskare v usadeninách sedimentárnych alebo vulkanických hornín. V priebehu miliónov rokov minerály kryštalizujú v bunkovej štruktúre dreva, ktorá tvorí kamenný materiál známy ako skamenené drevo. Trojrozmerná fosília s neuveriteľnou kresbou podobnou skutočnej štruktúre stromu vzniká procesom permineralizácie - javom, pri ktorom sa strom alebo stromen podobné rastliny menia na kameň. Aby vôbec prišlo k tomuto pomalému pozoruhodnému prírodnému procesu, drevo musí byť „pochované“ v prostredí s nízkym obsahom kyslíka a tečúcou minerálnou vodou. Sedimenty drevo chránia pred rozpadom, podzemná voda bohatá na rozpustné minerály nahradí pôvodný rastlinný materiál minerálnymi látkami, ako je oxid kremičitý. V dreve zanecháva veľa zaujímavých detailov, ako sú napríklad letokruhy, ktoré ostávajú stále viditeľné. Drevo

nerály, ktoré sa nachádzajú v skamenenom dreve, napríklad s kalcitom, pyritom alebo dokonca s opálom. Kremičitanové minerály nahrádzajú drevo v týchto fosíliách a kremeň je typickým príkladom preto, že je ľahko rovnomerne štiepatelný. Pri prechádzke po územiach, kde je vysoká koncentrácia skamenenín, je možné vidieť také, ktoré vyzerajú ako keby niekto chytil sekeru a rozdelil ich cez stred. V skutočnosti ide o prirodzenú „prestávku“ v kmeni. Pomerne často sa v skamenenom dreve zachovávajú aj stopové skameneniny iných zvierat, ako sú hĺbenie hmyzu a niekedy aj jazvy starých lesných požiarov.

Práve drevené fosílie, ktoré vznikajú viac miliónov rokov, ponúkajú širokú škálu využitia či už po dizajnovej alebo aj funkčnej stránke. Firmy, ktoré sa venujú spracovaniu skameneného dreva, vyrábajú výrobky od stolov, stolových dosiek, stoličiek, umývadiel až po malé skulptúry. Od neopracovaného surového kameňa až

Umývadlá

do minulosti. Hovorí sa, že upokojuje nervy a obavy a podporuje pocity pohody a bezpečia a tiež je vhodný na meditáciu. Používa sa pri liečení problémov s kosťou, posilní kosti a uľahčí pri bolestiach bedier a chrbta.

Skamenené drevo je unikátne a nadčasové nielen na miestach, kde dozrelo do svojej konečnej podoby, ale aj u konečného majiteľa vytvára v interiéri jedinečnú atmosféru prírody. Vďaka starému ručnému remeslu fosília, ktorá vznikala viac ako milióny rokov, rozohrá netradičný príbeh o dávnych časoch, keď v prehistorických dobách príroda vládli už dnes nežijúce zvieratá. Ak však súhra netradičných tvarov, farieb a štruktúry je pre Váš interiér priveľa, tradiční americkí obyvatelia vytvárajú unikátne remeselné šperky s oslnivou farbou a leskom... Talizman na cestu do budúcnosti, ktorý dokonale pozná minulosť, Vám ozvláštni silu prítomného okamihu. ☺

-mn-

Diviaky prekvapili strelcov

Tradičné strelecké preteky o pohár generálneho riaditeľa sa už veľmi nemali v čom vylepšiť. Krásne prostredie, výborne pripravený a vybavený priestor pre všetky súbežne prebiehajúce strelecké disciplíny, krásna budova strelnice v Zámutove a zamestnanci OZ Vranov nad Topľou, ktorí zabezpečili všetko tak, aby sa tam každý súťažiaci cítil príjemne.

Súťažilo sa v šesťboji, ktorý pozostával z troch guľových disciplín (srnec, redukovaný diviak, diviak na prieseku) a troch brokových disciplín (oblúk, batéria, vysoká veža). Hoci sa všetky disciplíny rok čo rok opakujú, tentokrát predsa len strelci zažili obrovské prekvapenie. Diviak v prieseku mal o čosi iný vzhľad ako tie bežné, na ktoré sa pred súťažou pripravovali. No všetko je možné, a tak na východe pobehovali diviaky s dvomi hlavami a dvomi párami predných končatín. Z takéhto kanca by zadné stehno veru nebolo, hoci dvomi trofejami prekvapil každého a strelecká disciplína tak zamiešala kartami v celkovom poradí.

Dramatickú prestrelku najlepšie zvládli strelci z OZ Levice – Juraj Kelecsényi a Marek Homola, s nástrelom 1070 b., na druhom mieste sa umiestnil OZ Semenoles Liptovský Hrádok – Róbert Láska a Kristián Kováč s nástrelom 988 b., a na treťom mieste sa

umiestnili strelci z OZ Prievidza – Martin Michalka a Róbert Štefkovič s nástrelom 968 b.

Víťazom z radov jednotlivcov sa s nástrelom 549 b. stal Juraj Kelecsényi – OZ Levice, na druhom mieste sa s nástrelom 541 b. umiestnil Igor Solnica – OZ Smolenice a na treťom mieste s nástrelom 538 b. sa umiestnil Ján Líška – dôchodcovia 2.

Všetkým súťažiacim gratulujeme k podaným výkonom, víťazom blahozeláme a tešíme sa na nasledujúci ročník tejto príjemnej kultúrno-športovej akcie štátneho podniku LESY SR.

LESU ZDAR!

Anna Sliacka, Michal Dobranský
Foto: Michal Dobranský

VII. otvorený lesnícky deň v Egri

Dobré počasie, dôkladná organizácia a tvrdá práca lesníkov priniesli ovocie. Biskupská záhrada v Egri sa 5. septembra znovu premenila na skutočný les.

Spolupráca slovenských a maďarských štátnych lesníkov prerástla v roku 2011 do spoločného projektu. Dňa 2. septembra 2011 maďarskí kolegovia z Egererdő Zrt. pripravili I. ročník Otvoreného lesníckeho dňa, ktorý sa tešil veľkému záujmu. Vtedy ešte netušili, že v budúcnosti sa toto podujatie bude tradovať.

Projekt Lesníci deťom bol spolufinancovaný zo zdrojov EÚ v rámci programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika

– Slovenská republika 2007 – 2013. Celkový rozpočet projektu bol 138.343 eur.

Aj v tomto roku sa lesníci z Maďarska pokúsili priblížiť les verejnosti v mestskom parku v Egri. Program sa začal oficiálnym otvorením, keď generálny riaditeľ Egerských lesov (EGERERDŐ ERDÉSZETI ZRT.) Laszló Jung privítal návštevníkov a poprial im deň plný zážitkov.

Na 14 stanovištiach reprezentovali les a život v lese deťom a širokej verejnosti jednotlivé lesné správy. Lesníci predstavili lesné rastliny, život v lese, lesný hmyz, využitie dreva, lesnícke stroje, výrobky z dreva, lesné hospodárstvo, lov voľne žijúcej zveri,

návštevu v lese, lesné železnice, lesné umenie a samozrejme aj zahraničné lesnícke organizácie. Návštevníci mohli vidieť a vyskúšať nástroje, ktoré používajú pri každodennej práci lesníci, mohli ohmatať jedľové ihlice, dubové listy, ale aj parožie jeleňa. Rovnako mohli pohladkať poľovné psy a mohli vidieť, čo všetko je možné vyrobiť z dreva.

Ani na tohtoročnom podujatí okrem maďarských a poľských kolegov nemohla chýbať prezentácia podniku LESY Slovenskej republiky, š. p. Stopy lesnej zveri, hmatová poznávačka, vedomostný kvíz „Múdra sova“ a drevené puzzle prilákali okrem detí aj seniorov. Zaujímavou a poučnou formou reprezentovali lesníctvo a prácu lesníkov laickej verejnosti.

Na VII. otvorenom lesníckom dni bolo registrovaných takmer 2400 návštevníkov z okolitých materských, základných a stredných škôl. Konečný počet návštevníkov však nie je istý z dôvodu možnosti vstupu do parku z viacerých miest.

Vďaka tomuto podujatiu sa les a lesníctvo dostali do bezprostrednej blízkosti detí. Dúfame, že tohtoročné podujatie splnilo očakávanie organizátorov a pomohlo k pozitívnemu formovaniu mysli verejnosti v prospech lesníckej profesie.

Nikoleta Nozdrovická, odbor fondov EÚ

I. ROČNÍK KOSENIA OTAVY 2017 – GADER – ŽIHĽAVNÁ

Po úspešnom vlašajšom nultom ročníku kosenia lúky v Gaderskej doline sme v roku 2017 pre svojich zamestnancov dňa 14. septembra 2017 zorganizovali I. ročník kosenia lúky v Žihľavnej na LS Martin v Gaderskej doline.

Keďže v nultom ročníku boli dovolené všetky druhy pracovného „nariadenia“, tomto roku sme pristúpili k zmene v použitej technológii kosenia, a to tak, že súťažiaci môžu použiť iba klasickú ručnú bezmotorovú kosu alebo kosák.

Každá lesná správa, stredisko a ústredie odštepneho závodu podľa úsekov postavili trojčlenné súťažné družstvo.

Polia pre jednotlivé družstvá mali rozmery 3x30m. Hodnotil sa nielen čas, ale aj kvalita strniska, uloženie riadkov, ako aj správne „ustrojenie“ súťažiacich.

Výsledky I. ročníka kosenia lúky – otavy – v Žihľavnej, na LS Martin v Gaderskej doline sú nasledovné:

1. miesto si odnieslo súťažné družstvo z LS Rajecké Teplice v zložení: Jaroslav Chobot, Marek Galko a Juraj Sediak.

2. a 3. miesto si vysúdžili pracovníci ústredia odštepneho závodu, a to úsek 200 v zložení: Jaroslav Prieložný, Miroslav Plavý a Michal Kraus, a úsek 100 v zložení: Martin Palko, Lukáš Holeša a Juraj Klimo.

Keďže nám aj počasie prialo, spojili sme príjemné s užitočným a upravili sme nielen veľkú lúku vedľa hospodárskej budovy v doline, ale sme pripravili čo–to aj do krmelcov pre zver na zimu. Súťažiacich prišli podporiť jednak kolegovia z lesných správ a stredísk, ale aj najmenší rodinní príslušníci a psi kamaráti.

Elena Kubičková, OZ Žilina

Časomiera

Pracovný zápal

Žiacka knižka z lesa ...

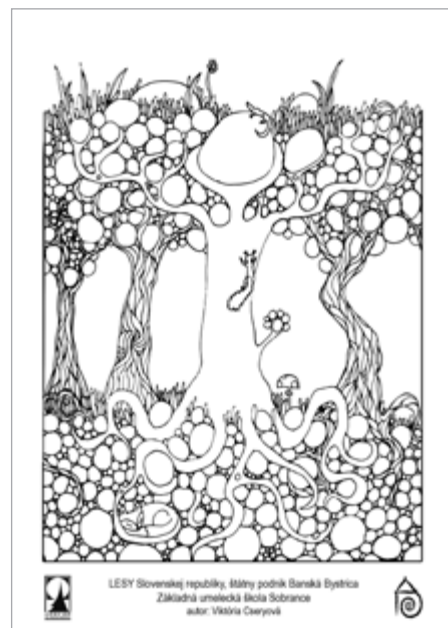
Lesy SR, štátny podnik, odštepny závod (OZ) Sobrance dlhodobo a cieľavedome pracuje na poli lesnej pedagogiky. Základná umelecká škola (ZUŠ) v Sobranciach je ich ďalším partnerom v tejto oblasti, ktorý sa rozhodol v rekreačnom zariadení OZ, na Morskom oku, usporiadať plenér so žiakmi výtvarného odboru. Súčasťou tejto akcie bolo aj spoločné varenie gulášu a rozprávanie pri táboráku na rôzne lesnícke aj nelesnícke témy so žiakmi a učiteľmi ZUŠ Sobrance.

Hlavným organizátorom tejto akcie zo strany ZUŠ bol pán učiteľ Marek Pšák, za ktorým na hodiny výtvarnej dochádzajú aj žiačky Gymnázia z Michaloviec. Práve pri rozhovoroch s týmito žiakmi, keď som nadhodil myšlienku dodania žiackych knižiek pre prvý stupeň základných škôl, vznikla okamžitá reakcia ... po chvíli sa na kúsok papiera „narodila“ sova „plná lesa“.

Po vzájomnej komunikácii počas letných prázdnin sa doladzoval celkový vzhľad vonkajšej dvojstránky žiackej knižky. Vzniklo zaujímavé, zatiaľ čiernobiele dielo, ktoré sa v rukách žiakov pretvorí na stovky rôznych originálov, podľa predstáv jednotlivcov, ktorým do tejto žiackej knižky budú evidovať výsledky vzdelávania ich učiteľia.

Začiatkom školského roka smerovali naše kroky, spoločne s autorkou kresieb Viktoriou Cseryovou a pánom učiteľom Marekom Pšákom, do tried prvého stupňa základných škôl v Sobranciach, kde sme spoločne odovzdávali žiacke knižky „z lesa“ novým majiteľom. Bolo úžasné sledovať zvedavé tváre žiakov pri objavovaní vtáčikov, srniek, veveříčiek, slimákov, hříbikov, rastliniek, stromov, ktoré boli ukryté v múdrej sove a ktoré spoločne vytvorili jej telo – ústredný motív prvej strany žiackej knižky ako symbolu múdrosti,

rozvážnosti a pokoja. V zmysle „návodu“ napísaného pri múdrej sove – vyfarbi sa – sme spoločne pokračovali v objavovaní na zväčšenej kópii prvej strany, ktorá na chvíľu vymenila čísla a písmená na tabuli. Postupne sa pri tabuli vystriedali všetci spolužiaci a zohľadili celú sovu veselými farbami.

Žiacka knižka z lesa bude denne pripomínať žiakom, učiteľom a rodičom spojitost múdrosti sovy s múdrosťou lesníkov, ktorí obhospodarujú naše lesy, s organizáciou Lesy SR, štátny podnik, OZ Sobrance.

OZ Sobrance je už známy výsledkami práce umelca-maliara, lesníka Igora Gavulu, ktorý je tvorcom originálneho kalendára s tematikou zveri a lesa. Tento výtvarný tvor bol aj niekoľko rokov kalendárom našej organizácie a obrázky z týchto kalendárov dokonca zdobia steny chát a kancelárií v mnohých regiónoch Slovenska (dokonca som ich našiel aj v domácnosti pracovníka štátnej správy lesného hospodárstva na Morave). Aj z týchto dôvodov chceme ponúknuť možnosť iným OZ, prípadne GR v Banskej Bystrici, rozširovať myšlienku dodania žiackych knižiek z lesa pre všetky školy na Slovensku, s dobrou myšlienkou propagácie práce zamestnancov Lesov SR, štátny podnik

Josef Staško, OZ Sobrance

Na konci evolúcie nie je krása

To bol veľmi pútavý hlavný motív tohto ročného festivalu Ekotopfilm Envirofilm. Čaká nás budúcnosť, kde zvieratá nebudú krásne, ale všemožne adaptované, aby prežili v zničenom životnom prostredí? Bude tu žiť olejnatka labutia alebo filtrovec poľný? Záleží len na nás, ako to bude.

Aj my sa už tretí rok v rámci sprievodného programu juniorfestivalu snažíme žiakov a študentov vzdelávať a motivovať, aby ich správanie nabralo správny smer, aby brali na životné prostredie ohľad, a hlavne aby aj oni sami cítili zodpovednosť. Aj tento rok sme si znova dali za cieľ osloviť ich profesnícky. Prezентujeme im veľký príbeh malého semienka, učíme ich o zvieratkách a stromoch, samozrejme zábavnou a interaktívnou formou. Dávame im niekoľko dôvodov, aby vystúpili zo svojej komfortnej zóny do zóny učenia sa. Tí čo sa najviac zapájajú, hrdo odchádzajú s papierovým lesníckym klobúkom na hlave a drobnými odmenami. A hlavne s úsmevom na tvári, lebo sa trochu blypli pred ostatnými 200 deťmi, ktoré sedeli v kinosále. Bonusom pre každú triedu je stromček smrek pichľavý, ktorý si môžu zasadiť v areáli školy. Už sme s Ekotopfilmom navštívili Bratislavu, Nitru a Prievidzu a chystáme sa do Prešova, Košíc a Pezinku.

A aká bola naša odmena? Je to aktivita detí. U prvého stupňa to nebýva problém,

ale nám sa po pár slajdoch podarilo prebudiť aj žiakov druhého stupňa a dokonca aj stredoškôlkov. Ďalšou odmenou býva pochvala od učiteľov za našu prezentáciu a rovnako skutočnosť, že po stromčekoch sa,

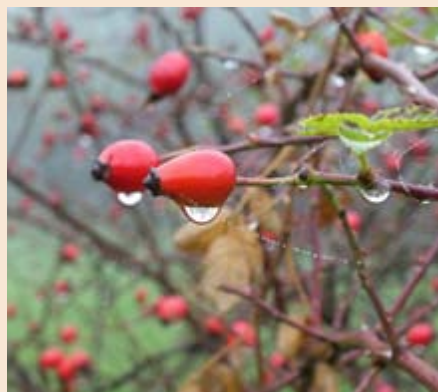
povedzme to obrazne, vždy len tak zapráši a nikdy nie je trieda, ktorá by si ho nechcela vysadiť.

Gabriela Luptáková, OZ Semenoles

Nové projekty štátneho podniku LESY Slovenskej republiky

S príchodom nového školského roka dňom 18. septembra 2017 sa začal jesenný súťažný projekt ZBER ŠÍPOK SPOLOČNE S LESMI Slovenskej republiky, ktorým štátny podnik nadviazal na dávnu tradíciu školského zberu. Cieľom projektu je osloviť žiakov v dnešnej prevažne technickej dobe niečím úplne prostým. Spoločnými silami žiaci pomôžu získať svojej škole finančné prostriedky na zlepšenie vybavenia učebnými pomôckami, alebo na nákup pomôcok na športové aktivity.

Zabezpečené sú odmeny nielen pre najlepšie kolektívy, ale aj jednotlivcov. Najsilovnejšia trieda získa dvojdnový pobyt v ubytovacom zariadení LESOV Slovenskej republiky, poľovníckom zámku Antostál, ktorý bude spojený s aktivitami lesnej pedagogiky. Trieda, ktorá sa umiestni na druhom mieste, získa svojou účasťou na zbere šípkových plodov jednodňový pobyt v Zubrej zvernici v Topolčiankach a tretie miesto bude odmenené jednodňovou exkurziou v Lesníckom skanzene vo Vydrove. Šesť najlepších jednotlivcov z celého súťažného projektu bude ocenených hodnotnými vecnými cenami a každý účastník získa na pamiatku malú odmenu.

Samotný zber šípkových plodov bude realizovaný na území štyroch odštepných závodov, ktoré hospodária v okolí Nízkych Tatier. Šípkové plody zozbierané prostredníctvom projektu budú exportované do Odštepného závodu Semenoles, strediska Lúštiareň, so sídlom v Liptovskom Hrádku.

Projekt OD STROMU K ZOŠITU, ktorý sa začne s príchodom nového kalendárneho roka, je zameraný na pomoc školám cez výtvarno-edukačnú súťaž LESY SR. Výstupom z projektu budú originálne dizajnové zošity s výhradne lesnou tematikou, ktoré

budú v réžii žiakov základných škôl. Úlohou projektu je bližšie zoznámiť verejnosť s drevom ako obnoviteľnou surovinou, ktorá nás sprevádza po celý život a mnohokrát si ani neuvedomujeme, v čom všetkom je drevo obsiahnuté, aj keď sa to na prvý pohľad nezdá.

V apríli – mesiaci lesov – bude možné obhajovať lesnícke zošity prostredníctvom zástupcov základných škôl z celej Slovenskej republiky. K dispozícii bude celkom 200.000 zošitov pre prvý a druhý stupeň. Prerozdeľovať sa budú na základe vopred nahlásených počtov zošitov. LESY SR ich zadarmo rozdadujú a prostredníctvom svojich OZ dopravujú do konkrétnych škôl, ktoré o zošity prejavili záujem na základe písomnej žiadosti.

Nové projekty oslovujú nielen žiakov, ale aj ich rodičov nádykom nostalgie na svoje školské časy. Hlavnou ideou projektov je prostredníctvom zadaných tém prezentovať také zaujímavé a náročné povolanie, ako je lesník. Práve lesníci sa s dlhoročnou tradíciou starajú o prírodné dedičstvo, náš jedinečný prírodný ekosystém a s láskou prostredníctvom lesnej pedagogiky objasňujú detskému publiku jeho záhadu.

-mn-

Lesníctvo sa za posledných 37 rokov zmenilo

Najdlhšie slúžiaci riaditeľ odštepného závodu odchádza na zaslúžený odpočinok

K štátnym lesom nastúpil v roku 1980 a posledných viac ako 14 rokov bol bez prerušenia riaditeľom odštepného závodu. Lesníctvo je podľa neho jedno z najkrajších povolání, ktoré však v poslednom čase prechádza zásadnými zmenami. Technika a súčasný systém práce prinútil lesníkov viac sedieť za počítačom a často sa tak vytráca lesnícke myslenie. „Češť výnimkám,“ hovorí v posledných dňoch svojho pôsobenia u štátnych lesov najdlhšie slúžiaci riaditeľ OZ Vladimír Masica.

S akým pocitom odchádzaš, čo v tebe za tie roky zostalo?

To je ľahká odpoveď: celý život som robil to, čo ma bavilo. Študoval som preto lesníctvo, pretože som k tomu vždy inklinoval a mali sme to aj v rodine. Ako každý chlapec som behal od malička po horách. Vyrastal som v Medzilaborciach, kde boli ideálne podmienky: mali sme blízko do hôr. Za tých 37 rokov, čo som odrobil, som tri roky robil lesníka a technika na správe, skoro 20 rokov na DHS či už v banskobystričskom závode alebo tu v Ľupči a 14 rokov som bol riaditeľom. Niečo za sebou zanechávam a myslím si, že som nikomu vedome neublížil. Nemusím odchádzať so sklonenou hlavou.

Čo si sa za tie roky usiloval zmeniť?

Jednou z vecí, ktoré som presadzoval, sú zmeny v správe drobných vodných tokov. Nie je podľa mňa v poriadku, že lesníci spravujú drobné vodné toky v intravilánoch obcí, kde veľmi často vznikajú problémy samotnou činnosťou človeka (svojevoľné osadenie mostov ku domom, sypanie odpadov do potoka a iné), ale samozrejmosťou u občana je, že za všetko môžu lesy ako správca potoka. Pritom často príslahlé územia potokov nie sú v správe lesov SR a nie je k nim ani prístup z titulu vlastníctva pozemku.

OZ Slovenská Ľupča má takmer 660 km drobných vodných tokov. Keby sme mali reagovať na všetky tieto podnety, často úplne malicherné, nerobíme nič iné. O výške nákladov sa ani radšej nezmiňujem a najviac mi chýba plnenie si povinností vlastníkov pozemku vyplývajúcich zo Zákona o vodách. Navyše, a to musím povedať, obce túto našu zákonom danú pozíciu niekedy aj zneužívajú. Zažil som už niekoľko ministrov a každému, s ktorým som mal možnosť túto problematiku prerokovať, keď prišiel na našu poradu, som vravel, že správa drobných vodných tokov v intravilánoch obcí si žiada legislatívne zmeny. Tam by drobné vodné toky mali spravovať obce. Ani jeden minister nemal odvahu to riešiť. Vždy sa to odsúvalo. Na lesných pozemkoch je situácia iná. Je našou povinnosťou dávať veci do poriadku a odstraňovať zvyšky po ťažbe z potokov a ich okolia. Osobne som vždy dával ako prémie ukazovateľ údržbu a opravu priekop a priepustov všetkým THZ-zamestnancom OZ.

Celý pracovný život si prežil na strednom Slovensku. Neťahalo ťa to domov, na východ?

Jednoznačne sa to povedať nedá. Po škole sme mali aj s mojou manželkou robiť na lesnom závode Medzilaborce, ale z rodinných dôvodov sme nakoniec zostali na strednom Slovensku.

Je Slovenská Ľupča ťažký závod?

Tak by som to nenazval. Je však pravda, že sme výnimoční najmä extrémnym množstvom lanovkových terénov, a ďalšia vec, ktorá nám strpčuje prácu, je množstvo chránených území a národných parkov, na ktorých náš OZ hospodári. Závod má veľkú časť v územiach s rôznym stupňom ochrany.

Napriek tomu verejnosť nezaznamenala spory s orgánmi štátnej ochrany prírody ani s nevládnymi organizáciami.

My s tými ľuďmi komunikujeme, snažíme sa vysvetliť, čo a prečo ideme robiť. Je to najmä o komunikácii a tiež o dôvere. Samozrejme, že sú spory, ale väčšinou sme našli obojstranne priechodné riešenie.

Čo sa nepodarilo dohodnúť, to je výstavba ciest. Máme veľa neprístupných terénov bez ciest, ktoré susedia s bezzásahovými zónami, ale lykožrút nerozoznáva hranice medzi pätkou a štvorkou ochranným pásmom. Šíri sa takto bez obmedzenia ďalej.

Náročné terény majú tiež vplyv na ziskovosť OZ. Približovanie lanovkami je drahá záležitosť a marža z metra kubického dreva je potom minimálna. Aj preto sme postupne znížili počet zamestnancov na ústredí OZ na dnešných 16.

Čo sa teda zmenilo od čias, keď si nastúpil po prvý raz k štátnym lesom?

Lesníctvo, čo bolo predtým, a čo je teraz, sa nedá porovnať. Je to iná doba. Za 37 rokov môjho služobného pôsobenia som trochu začal prichádzať o tie moje lesnícke ilúzie. Dnes lesník rozmyšľa ako „krpák“ spraviť, ako dostať drevo z hory a na lesnícku prácu mu veľa času nezostáva.

Samozrejme, máme prírode blízke hospodárenie. Ale to je česť výnimkám týmto horárom. Sú to najmä tí starší, ktorí chodia po lese a pozerajú sa nahor. Ale aj oni zrazu zistia, že nemajú peniaze na to, aby poslali traktor niekde kvôli piatim kusom. Najmä tam, kde sa ukazuje premoženie hmyzu a treba vybrať napadnuté stromy.

Trošku to zovšeobecniť. Ako som už povedal, je nová doba. Ľudia prestali byť voči sebe tolerantní. Dnes je to o nevráženosti medzi ľuďmi. Každý každého sleduje, pozoruje. Kto, čo, kde, ako ... toto nebývalo. Bolo viac súdržnosti. Ľudia sa stretávali, ľudia sa rozprávali, komunikovali, preberali pracovné aj rodinné problémy, kde, kto, čo zažil. Teraz sa ľudia obchádzajú, uzatvárajú sa do seba.

Napriek tomu lesníci sú stále súdržná komunita. U nás na závode sa ešte stále dokážeme porozprávať a zabojsovať za svoju prácu, za svoj názor, ale nie je to všade. Začal sa boj o miesta, o funkcie. Samozrejme, že pri akýchkoľvek zmenách sú ľudia, ktorí zaciťtia príležitosť a snažia sa presadiť. Pokiaľ je to výsledkami svojej práce, tak je to v poriadku. Mladší síce nemajú veľa skúseností, ale o to väčšie ambície. Ale to nie nič nové, boli sme asi rovnakí. Keď sme mali 25, 40-roční už boli pre nás starí.

Vráťte sa k Tebe a k tvojim záľubám. Už sme tu spomenuli, že k lesníctvu patrila a ešte aj patrí poľovačka. Aké si mal najzaujímavejšie stretnutia s o zverou?

V prvom rade musím povedať, že som taký nezažiadany poľovník. Rád sa prejdem po lese a nemám problém, keď zostane iba pri tom. Do hory si chodím oddýchnuť a prísť na iné myšlienky. Mal som niekoľko zaujímavých stretnutí s medvedmi, našťastie sme sa vždy pochopili a každý z nás šiel svojou cestou. A trofeje? Mám niekoľko zaujímavých. Nemusia byť zlaté. Daniela, ktorého som dostal ako dar k životnému jubileu. Už nebol najväčší najsilnejší, ale zaujímavé na ňom bolo, že mal 13 rokov a patril k jedným z prvých chovných danielov v zvernici Karná.

Ďalšou raritou je tento jeleň, ktorý mal 11 rokov, ale pre zdravotné problémy mu takmer nenarástli parohy. Pôvodne som tak strieľal na jelenicu a až bližšie som zistil, že má aj parožky.

Čo si myslíš, čo chýba súčasnému lesníctvu?

Ťažká otázka. Ako odpovedať tak, aby sa nenahnevali odborníci, ani verejnosť.

Lesníctvu chýba väčšia voľnosť konania lesníkov, odštepných závodov a obrovským nešťastím sú výberové konania, verejné obstarávanie. Strašne to zdržiava robotu.

Všetko je viazané na termíny. Keď niekto poruší zmluvu, môžem s ním zmluvu zrušiť. A čo ďalej? Termíny sú dané. Platí to vo všetkých činnostiach vrátane výsadby. Niet odborníkov. Kde sú tie časy, keď lesnícke činnosti robili vyškolení ľudia s dostatkem skúseností. Takých sa horár nebál pustiť do hory, lebo vedeli, čo majú robiť. Dnes dodávateľia prác vytiahnu ľudí možno z krčmy a navyše sa rozmohla prax im nezaplatiť. A opäť prídu noví. A termíny utekajú a my sa s tým musíme trápiť. Dochádza k stratám z toho dôvodu, že ľudia nemajú profesionálny prístup. A na druhej strane sa nedostatok skúseností prejavuje aj na úrazovosti.

Všeobecne platí, že v prvom rade by si mal každý urobiť poriadok na svojom a ja som sa toho vždy držal. Preto sa nechcem vyjadrovať k iným subjektom, ako sú štátne lesy.

Jednu akciu sme ešte nespomenuli. Súťaž Naj horár, ktorá je spätá s tebou a OZ Slovenská Ľupča. Bude pokračovať aj bez teba?

Ale samozrejme. Je pravda, že súťaž vznikla v mojej hlave, ale bez pomoci kolegov z OZ by som asi ťažko ju dostal na takú úroveň, akú dnes má a s pomocou Mira Glončáka, ktorý ju presadil na generálnom riaditeľstve, sa z nej postupne stala už tradícia. Pevne verím tomu, že ma kolegovia pozývajú na ďalšie

ročníky, aj keď už nebudem riadiť. Na Donovaloch sa usporiadanie osvedčilo aj pre väčšiu prístupnosť pre verejnosť a dobrú spoluprácu s obcou.

A aké máš plány na vyplnenie voľného času, ktorý ťa teraz čaká?

Každý má nejaké koníčky. Mám chalupu, ktorú postupne opravujem, vylepšujem. A samozrejme turistika. Rád objavujem nové miesta, ale sú aj také, na ktoré sa rád vraciam. Naposledy sme boli v tomto roku na východnom Slovensku, v bukových pralesoch. Gerlach mám trikrát zlezený, na Kriváň sa chcem ešte znova pozrieť. Alpy plánujem, ale napríklad aj hrady a zámky ma zaujímajú a nezavrhum ani kúpeľné pobyty.

Ďakujem za rozhovor

-vr-

Výstava Tatranky, horalky a bájky ponúkla aj fotografiu zapísanú do knihy rekordov

Tatranky a horalky nie sú iba chutné obľátky. V ponímaní autora fotografií a kresieb Romana Uhliaara sú Tatranky aj širokouhlé fotografie Tatier nafotené klasickou technikou; v prípade horaliek sú to fotografie s pomerom strán, ktorý je pre túto pochúťku typický. Prierezová výstava lesného inžiniera so slovenským aj austrálskym pasom ponúkla v Lesníckom a drevárskom múzeu 36 zväčša širokouhlých fotografií a deväť obrazov tohto umelca. Čerešničkou na torte bola 360-stupňová panoramatická fotografia zapísaná do Guinnessovej knihy rekordov ako portrét s najväčším počtom ľudí.

Hromadné fotografovanie viac ako tisíciky Zvolenčanov sa uskutočnilo v roku 2006 na Námestí SNP. Roman vtedy na malom pódiu pri evanjelickom kostole nastavil špeciálny panoramatický fotoaparát SEITZ ROUND-SHOT, ktorý mu vyrobili vo Švajčiarsku priamo na mieru.

Zvolenský rodák Roman Uhliar (1967) vyštudoval lesné inžinierstvo na Technickej univerzite vo Zvolene. Pracoval ako lesník – kurátor lesníckej zbierky v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene. V roku 1998 odišiel do Austrálie, kde v roku 2005 získal občianstvo. Žije striedavo v Austrálii a v Európe. Vzhľadom na to, že išlo už o tretiu umelcovú výstavu na pôde Lesníckeho a drevárskeho múzea, je pravdepodobné, že sa niekedy v budúcnosti môžeme tešiť na ďalšie zaujímavé diela. -vr-

120. výročie narodenia dvoch významných slovenských lesníkov

Ing. Štefan Langoš, lesný inžinier a lesnícky historik

Narodil sa 23. 12. 1897 v Hrabušiciach v rodine coburgovského lesníka. Aj to bol dôvod, prečo sa aj jeho mladší brat Ľudovít (1888) stal lesným inžinierom.

Študoval na reálnom gymnáziu v Levoči (1916), bol dobrým žiakom, dostával štipendium Ferdinanda Böhma. Ešte pred maturitou musel narukovať, bol na talianskom fronte v Alpách, kde následkom ťažkých omrzlín bol hospitalizovaný a nevylicený vrátený k svojmu pluku do Košíc. Tu dostal dovolenku, ktorú využil na prípravu na maturitnú skúšku, ktorú absolvoval 24. 6. 1916. Po maturite bol superarbitrován ako dočasný invalid. Tento čas využil na zápis na Vysokú školu banskú a lesnícku do Banskej Štiavnice a po jej presťahovaní štúdium dokončil v Šoprone (1924) za finančnej podpory kniežaťa Filipa Coburga. Štátnu skúšku pre lesných hospodárov zložil už v novej Československej republike v Bratislave (1933).

Do svojho prvého zamestnania nastúpil ešte 1. mája 1919 ako zástupca a pomocník prednostu na Lesnom úrade v Hrabušiciach. Po dokončení vysokoškolských štúdií bol definitívne prijatý za štatutárneho úradníka veľkostatku Jelšava, a to od 1. júna 1924. Ako úradník taxačného oddelenia v Muráni vykonával zariadenie práce. 1. decembra 1928 Štefana Langoša preložili do Jelšavy ako referenta na Lesné riaditeľstvo a poverili ho viacerými agendami. Až do roku 1935 pôsobil ako zariadenie, najskôr coburgovských, od roku 1928 prevzatých štátnych lesov na Muráni.

Od 1. januára 1935 bol Štefan Langoš preložený na Riaditeľstvo štátnych lesov do Banskej Bystrice. Vykonával tam majetkovoprávnu úpravu osadníckych pomerov, na lesnom pôdnom fonde. Pri tejto práci nadobudol prax v archívnom bádani k problematike lesníctva. Neskôr mu pribudla aj osobná agenda.

Dňa 1. apríla 1948 bol preložený do Bratislavy na Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov. Zastával funkciu vedúceho oddelenia pre veci pozemkové a delimitáciu pôdneho fondu. Následne pracoval na Povereníctve lesov a drevárskeho priemyslu, neskôr preorganizovaného Povereníctva pôdohospodárstva a lesného hospodárstva (1951 – 1960). Tu viedol poštátnovacie spoločenstevných a súkromných lesov.

Od roku 1955 bol členom komisie Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva pre lesný pôdny fond. Roku 1959 bol menovaný ministerstvom v Prahe

Štefan Langoš

za člena subkomisie pre spracovanie časti vykonávacej vyhlášky k novému lesnému zákonu ktorý sa týkal lesného fondu.

Po zrušení povereníctiev na Slovensku a z nich vytvorených jednotlivých odborov pri Slovenskej národnej rade odišiel 1. augusta 1960 do dôchodku. Po odchode do dôchodku sa Štefan Langoš snažil ešte zamestnať a využiť svoj voľný čas. Problematika lesov a lesného hospodárstva ho aj naďalej zaujímal, a tak sa rozhodol túto tematiku študovať a bádať v archívoch. Získané informácie a životné skúsenosti využil na spracovanie dejín lesníctva. V prvom rade spracoval dejinný vývoj panstva Coburg na Slovensku. Potom sa zaoberal aj lesným hospodárstvom na bývalých hradných panstvách, mestskými parkami, poľovníctvom, lesnými zákonmi, drevárskym priemyslom a inými podobnými témami.

Tieto práce zväčša publikoval v Zborníku prác Lesníckeho a drevárskeho múzea vo sv. Antole, ale publikoval aj v novinách a časopisoch. Od roku 1971 do roku 1981 publikoval v spomínanom zborníku desať štúdií o lesnom hospodárstve a o hospodárstve na veľkostatku Coburg (I. a II. diel).

Bol členom predsedníctva Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky SAV.

Zomrel 27. 5. 1984 v Bratislave vo veku 86 rokov.

Zo štúdie a podkladov pracovníčky Slovenského národného archívu Michaely Holíkovej v Bratislave spracoval Viliam Stockmann

Ing. Róbert Binder, lesný inžinier a lesnícky pedagóg

Narodil sa 27. 3. 1897 v Stupave v rodine mlynára. Maturoval v stupavskom gymnáziu v roku 1916 a pre ďalšie štúdium si zvolil na tú dobu špičkovú Vysokú banskú a lesnícku školu v Banskej Štiavnici, ktorá sa však v roku 1919 presťahovala do maďarského Šoprona, a tak pokračoval v Prahe, kde v roku 1920 absolvoval na ČVUT - odbor lesné inžinierstvo.

Po ukončení štúdií pôsobil v rokoch 1920 - 1932 na Riaditeľstve štátnych lesov a statkov v Banskej Bystrici na jeho taxačnom a stavebnom oddelení. Od roku 1925 ako vedúci tohto oddelenia. Krátko - v rokoch 1932 až 1934 - pôsobil ako vedúci Správy štátnych lesov v Ľubochni, kde okrem iného spravoval aj parnú pílu, lesnú železničku s vodnou elektrárnou. Vzápätí sa vrátil do Banskej Bystrice, kde bol v rokoch 1935 - 1942 inšpekčným úradníkom pre horehronské lesné správy na Riaditeľstve štátnych lesov. Následne sa stal riaditeľom tohto podniku. Počas tohto jeho pôsobenia bolo na hornom Hrone vybudovaných štvoro riečnych hrablí na zachytávanie plaveného dreva s ročnou kapacitou okolo stotisíc kubíkov dreva. Zaslúžil sa tu o vybudovanie cca 70 km lesných ciest, 30 km lesných železničiek, veľký počet prevádzkových a obytných budov lesnej prevádzky.

V období Slovenského štátu prichádza v roku 1942 do Bratislavy na Ministerstvo

Róbert Binder

hospodárstva ako referent pre lesnícke veci, kde pôsobí až do jeho zániku v roku 1945. Súčasne tu začína aj svoju pedagogickú činnosť, najprv v roku 1943 ako suplent na Ústave lesníckych a inžinierskych stavieb na SVŠT v Bratislave, kde prednášal lesné hospodárstvo. Po vzniku Vysoké školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach prichádza sem, kde prednáša inžinierske stavby lesnícke, zahrádzanie bystrín a lesotechnické meliorácie. V rokoch 1946 – 1948 bol dekanom Lesníckej fakulty a v rokoch 1949 – 1950 rektorom Vysoké školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach.

Po presťahovaní Lesníckej fakulty do Zvolena prednášal v rokoch 1952 až 1963 na tunajšej Vysoké škole lesníckej a drevárskej. Bol tu vedúcim Katedry stavieb a zahrádzania bystrín.

Je autorom mnohých publikácií, skrípt a štúdií. Vo svojich prácach nadviazal na autorov bývalej Vysoké školy banskej a lesníckej v Banskej Štiavnici a pražskej ČVUT.

Najprv pripravoval vysokoškolské učebné texty: Lanovky (1946), Šmyky (1946), Lesné železnice (1946), Zahrádzanie bystrín (1950). Ďalej pokračoval s knižnými vydaniaми - Lesné cesty (1955), Lesnícke stavby (spolu A. Knappom, 1956), Lanové dopravné zariadenia a šmyky (1957), Lesné železnice (1958), Osadníci na Horehroní (1962), Pozemné stavby lesníckej (1966).

Po penzionovaní sa vrátil na rodné západné Slovensko, kde 2. 12. 1980 ako 83-ročný zomrel.

Viliam Stockmann

Upršaný futbalový turnaj ovládli lesníci zo Žiliny

„Zelená je tráva,“ spieva sa v známej pesničke s futbalovou tematikou. Ten, kto sa zúčastnil už 12. ročníka súťaže „O pohár generálneho riaditeľa LESOV Slovenskej republiky, štátneho podniku, v malom futbale,“ vie, že trávnik futbalového ihriska nemusí byť iba zelený, ale po niekoľkých zápasoch môže mať aj viacero odtieňov hnedej.

A lialo a lialo. Dážď vítal účastníkov turnaja už od skorého rána a v priebehu dňa iba striedavo menil svoju intenzitu. Trávnaté plochy v blízkosti rekreačného zariadenia Podskalie – Pružina sa postupne menili na oranisko, no zápal do hry jednotlivých družstiev to

neovplyvnilo. Z 25 zúčastnených družstiev postúpili do semifinále OZ Trenčín, Liptovský Hrádok, Čadca a Žilina a súboj o titul najlepších lesníckych futbalistov nakoniec ovládli kolegovia zo Žiliny. Smutní neboli ani zástupcovia OZ Trenčín, pre ktorých bolo 2. miesto historickým úspechom. Drámu až do konca priniesol boj o tretiu priečku, ktorý až po pokutových kopoch vyhrali lesníci z Čadce.

Sláva víťazom, česť porazeným. V budúcom ročníku možno postúpia medzi najlepších aj niektoré z južnejšie položených OZ.

-vr-

DNI SV. HUBERTA 2017

Už po 27.-krát sa v nedeľu 3. septembra 2017 rozozvučali zvony na veži svätoantonského kaštieľa, aby do celého sveta ohlásili, že lesníci a poľovníci prišli vzdať vďaka Stvoriteľovi za našu nádhernú prírodu. Už po 27.-krát sa stalo nádvorie svätoantonského kaštieľa chrámom, kam prišli dobrí ľudia, ktorým nie je ľahostajný osud našej prírody, ktorí si uvedomujú, aká je dôležitá, a aké je dôležité zachovať ju pre budúce generácie. V nedeľu zavítal na naše podujatie aj dážď, ktorý do prírody patrí a bez neho by nebol život, ale sobota bola nádherná. Celoslovenské poľovnícke slávnosti v sobotu 2. septembra navštívilo snáď najviac návštevníkov za ostatných päť rokov. 27. ročník osláv sa konal opäť pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a opäť jedným z hlavných organizátorov boli aj LESY SR, š.p. Tento ročník sa niesol v znamení príbehov: v kaštieli máme výstavu „Príbehy ukryté v obrazoch“, o príbehoch bol hlavný program na nádvorí (Z poľovníckej kapsy – poľovníctvo na Kysuciach, Legenda o sv. Hubertovi v podaní žiakov zo ZŠ s MŠ Ferdinanda Coburga vo Svätom Antone, poľovnícke pasovanie s novými poľovníckymi signálmi od autora Jakuba Badrnu), každý vyznamenaný medailou sv. Huberta, resp. rezortným vyznamenaním MPRVSR má svoj životný príbeh spojený s prírodou. Celé poľovníctvo je vlastne o príbehoch. Podujatie navštívilo takmer deväťtisíc návštevníkov. Zo vzácnych hostí spomeniem bývalého prezidenta republiky

Ivana Gašparoviča, veľvyslankyňu Bulharska v SR J.E. Yordanku Chobanovu, najvyššieho predstaviteľa Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR - generálneho tajomníka služobného úradu Jaroslava Regeca, poslanca NR SR Róberta Puciho, poslancu Európskeho parlamentu Borisa Zalu, prezidenta Slovenskej poľovníckej komory a SPZ Tibora Lebockého, grófa Jozefa Károlyiho – vnuka zakladateľa svetovej poľovníckej organizácie C.I.C. – Ľudovíta Károlyiho, ktorý bol tohto roku uvedený do Siene úcty a slávy poľovníctva na Slovensku. Tradične na podujatí nechýbal atraktívny rybolov, sokoliarstvo, poľovnícka kynológia, strelba z lukov, kuší, predoviek, súťaže o najkrajší poľovnícky šperk, fotografiu, klobúk, najlepší poľovnícky nôž, najdlhšiu i najkrajšiu bradu, v hode „flinty do žita“, divadelné predstavenie Paradájz Pikčr, módna prehliadka poľovníckeho oblečenia, špeciálna klubová výstava alpských jazvečíkovitých duričov, Hornové

kvarteto Laugaricio, vystúpenia hudobných súborov, práce remeselníkov. Majstrovstvá Slovenska vo vábení srnčej, diviacej a dravej zveri a vábení jeleňov Halali boli tohto roku spestrené slávnostným uvedením loga ME vo vábení jeleňov, ktorých jubilejný 20. ročník sa bude konať práve vo Svätom Antone 1. 9. 2018. Logo bolo uvedené v spoločnej kampani „HUDBA LESA“ s logom ME poľovníckych trubačov, ktoré bude v Levoči 29. 9. 2018. Medzi novinky patrilo vystúpenie poľských trubačov z Lubartowa, pozdrav detí z krúžku mladých poľovníkov a ochrancov prírody z Loučeň-Mcely (ČR), Kráľovská poľovačka „Žán, dnes budeš líška!“, prezentácie kníh Imricha Szabóa „Poľovnícky revír a bažantnica Palárikovo v premenách času“, Oldřicha Koudelku „Malohanácké Halali“ a Ľudovíta Šurinu „Les plný lásky“, taktiež výstavy Z poľovníckej kapsy – poľovníctvo Kysúca, alebo výstava fotografií zveri od Jana Hlaváča. Program v parku spestrila špeciálna klubová výstava slovenských hrubosrstých stavačov, ale taktiež prezentácia chrtov od maďarských priateľov. V rámci „Hubertovskej kvapky krvi“ darovalo najvzácnejšiu tekutinu 42 dobrých ľudí. Za doterajších osem ročníkov ich bolo už 297. Patrí im naše veľké poďakovanie a naše poďakovanie patrí prirodzene všetkým, ktorí prispeli k úspešným Dňom sv. Huberta 2017. Z LESOV SR, š.p., sa chcem špeciálne poďakovať pracovníkom odštepných závodov v Leviciach a Žarnovici.

Marian Číž
foto Klaudia Ivašková

Keď nejde o víťazstvá

Teambuildingové akcie sú normálnou súčasťou podnikovej kultúry väčšiny veľkých firiem. LESY Slovenskej republiky nie sú výnimkou, a tak sa stretnutia zamestnancov

napríklad pri športe organizujú na odštepných závodoch, ale vďaka niekoľkým športovým nadšencom na čele s Monikou Procykovou aj na generálnom riaditeľstve.

Nohejbal, volejbal, strelba zo vzduchovky, kopy a hody na presnosť, hod polenom či preťahovanie lanom, patria k bežnej náplni takýchto stretnutí.

Teambuildingové prekvapenie po vzore Pevnosti Boyard, strelba zo športových lukov či odhad bodových hodnôt trofejí už boli čerešničkou na torte.

Pýtate sa kto vyhral? Všetci! Nejde o víťazstvá. Ide najmä o možnosť stretnúť sa a porozprávať sa s ľuďmi, s ktorými v lepšom prípade riešite iba pracovné záležitosti. Takéto stretnutia, aké absolvovali zamestnanci GR v slnečnom závere septembra, sa vrátia prostredníctvom lepšej komunikácie a operatívnejších riešení pracovných úloh. Stále totiž platí a bude platiť manažérska poučka, že spokojný zamestnanec podáva vyššie výkony.

-vr-

Vydarené podujatie lesníckych seniorov

Napĺňaním peknej tradície zájazdov spojených s členskou schôdzou Klubu dôchodcov pri GR LESY SR š. p., bolo tohoročné podujatie uskutočnené 6. septembra 2017. Tentoraz bol konečným cieľom obvod OZ Rimavská Sobota. Akcie sa zúčastnilo 46 bývalých zamestnancov ústredia GR Lesy SR š. p., Banská Bystrica.

Cestou si seniori prehládli nádherne zrekonštruovaný kaštieľ v Haliči. Prostredníctvom sprievodcu sa oboznámili s pohnutou históriou bývalého hradu, ktorý patril Tomajovcom, Lossonczyovcom a od roku 1554 Forgáčovcom. Začas bol aj v rukách jiskrovcov (1450 – 1451). V roku 1612 na mieste zbúraného hradu postavili opevnený renesančný kaštieľ, ktorý bol v roku 1762 barokovo upravený. Dnes po nákladnej citlivej rekonštrukcii slúži ako štvorhviezdičkový zámokový hotel „Galicia Nueva“. História sa tu snúbi s krásou a pohodlím, bolo čo obdivovať. Poniektorí v zámockej reštaurácii ochutnali aj znamenité štiavnické pivo „Erb“.

Ďalšou zastávkou bola Danielia zvernica Teplý vrch, kde účastníkov podujatia privítal vedúci ekonomického a obchodného úseku OZ Rimavská Sobota Peter Ružička, ktorý uviedol aj niekoľko základných údajov o činnosti OZ. Potom vedúci LS Rimavská Sobota Vojtech Kovalčík informoval o tejto zvernici, ktorá je najstaršia na Slovensku (založená roku 1666). Súčasná zvernica s plochou 956,50 ha bola založená v rokoch 1966 – 1968 na chov danielie a srnčej zveri. V roku 1975 odčlenili 123,50 ha na chov muflónov.

Zdatnejší seniori potom absolvovali náročný výstup na zrúcaninu stredovekého hradu Blh. O histórii hradu sa dá dozvedieť z príslušných informačných panelov lesníckeho náčného chodníka, ktorý bol otvorený v júli 2006 s 8 zastávkami. Staviteľmi hradu boli príslušníci rodu Balogovcov začiatkom 14. storočia.

Seniori pred Haličským zámkom (2017)

Po zmenách vlastníkov sa v 17. storočí dostáva hrad do rúk palatína Františka Vešelého a po odhalení jeho povstania hrad zbúrali (r. 1677). Dnes je to romantická zrúcanina s pekným výhľadom do okolia. Po zostupe seniorom dobre padol krátky oddych a doplnenie tekutín v lesníckej chate Lujza.

Po presune do lesníckej chaty Peséta seniorov privítal generálny riaditeľ š. p. Lesy SR Marian Staník, ktorý stojí v čele štátneho podniku od októbra 2016. Podnik má tri a pol tisíce zamestnancov a od jeho činnosti je závislých 10-tisíc drevárskych firiem. Ďalej oboznámil s aktivitami podniku vrátane ekosystémových služieb. Uviedol tiež, že snaha je čo najviac robiť vo vlastnej réžii, a súčasne konštatoval, že firma je v dobrej kondícii, bez dlhov. Po krátkej diskusii nasledovala členská schôdza Klubu dôchodcov, ktorú viedol predseda Anton Kalina. Účastníci si najprv chvíľkou ticha uctili pamiatku Ruženky Maňousovej, ktorá odišla do večnosti ešte v roku 2016. Celkový počet členov Klubu je 75. Najstaršími členmi ostávajú Jozef Sokol (1925), Vladinír Zámečník (1930) a Vladimír Budínsky (1931). Padol

návrh na organizovanie dvojdenných akcií Klubu dôchodcov do vzdialenejších lokalít, čo si však vyžaduje podrobnejší prieskum akceptovateľnosti členskou základňou Klubu, a preto sa dohodlo zatiaľ pokračovať v súčasných intenciách. Na schôdzi došlo aj k výmene čelných funkcionárov Klubu dôchodcov, a to na základe ich priania. Namiesto súčasného predsedu Antona Kalinu, ktorý viedol klub od roku 2013, bude v tom pokračovať Martin Žilka a namiesto ďalšieho člena predsedníctva Pavla Výboštoka prevzala funkciu Anka Selecká. Schôdzu zavŕšil chutný obed a po ňom nasledovala priateľská debata bývalých kolegov, v rámci ktorej sa seniori pochválili svojimi aktivitami a nechýbali ani „sťažnosti“ na niektoré zdravotné problémy, ktoré ich sprevádzajú.

Za vydarenú akciu patrí veľká vďaka výboru Klubu dôchodcov pri GR Lesy SR Banská Bystrica a Závodnému výboru ZO OZ DLV pri š. p. Lesy SR Banská Bystrica. Osobitné poďakovanie patrí predsedovi ZV odborovej organizácie Františkovi Fodorovi, a Margaréte Horniakovej, ktorí podujatie po celý čas spravovali. Július Burkovský

XIX. ročník stretnutia žien lesníčok Horná Nitra – OZ Prievidza 2017

Slovenská lesnícka komora ako stavovská organizácia lesníkov organizuje pre svojich členov aj rôzne podujatia, aby sa členovia stretli aj v inej atmosfére ako v práci. V auguste sa o takéto stretnutie postaral Klub lesníčok pri Slovenskej lesníckej komore.

Naše dámy zorganizovali úžasné stretnutie, a to už XIX. ročník stretnutia žien lesníčok na Hornej Nitre - OZ Prievidza. Stretnutie trvalo štyri dni s veľmi zaujímavým lesníckym, ale aj iným programom. Za spomenutie určite stojí napr. sfáranie do bane Hornonitrianskeho banského múzea, príklady hospodárenia na poddolovaných územiach práve v oblasti pôsobenia baní na LS Prievidza a v neštátnom subjekte Spevár, s.r.o.

Účastníci tiež navštívili objekty PRO SILVA na LS Duchonka. V neposlednom rade sa konali aj exkurzie po rôznych kultúrnych pamiatkach okolia, ale aj ZOO Bojnice kde sa členovia SLsK dozvedeli veľa zaujímavých informácií o jej činnosti. Klub lesníčok v ZOO Bojnice začal prispievať aj na chov jednej zo sov zoologickej záhrady.

Program bol neskutočne bohatý a pestrý.

David Hančínský

Stručná história dejín Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov Žarnovica a jeho prest'ahovania do Zvolena (1. časť)

Od dôb Rakúsko-Uhorska sídlil v Žarnovici lesný úrad, neskôr Riaditeľstvo štátnych lesov a statkov (I. ČSR), potom Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov (Slovenský štát). Rozloha lesného úradu bola na vtedajšie pomery mimoriadne rozľahlá, siahala od Holíča, Šaštína, Šamorína až po Víglaš. Preto aj význam tohto riaditeľstva bol veľmi veľký. A práve tento význam podnietil úvahy, aby sa toto riaditeľstvo presťahovalo do Zvolena, medzitým aj s vykonanými územnými korekciami.

Dňom 1. 1. 1942 sa realizovalo dlho pripravované presťahovanie sídla Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Žarnovici do Zvolena.

Predchádzal tomu zámer mesta Zvolen postaviť pre potreby okresného úradu novú budovu. Projekt vypracoval jeden z najvýznamnejších slovenských architektov Emil Belluš. V marci 1940 bolo rozhodnuté, že novostavbu okresného úradu prevezme štátny lesný erár pre lesné riaditeľstvo zo Žarnovice. Budova bola pre jeho potreby odovzdaná v roku 1941 a v roku 1942 v nej začal pracovať jej personál. Táto budova sa v budúcnosti stane sídlom Taxácie štátnych lesov, Lesprojektu, Ústavu pre hospodársku úpravu lesov a Národného lesníckeho centra. Pod týmto názvom sa budova dostala aj do zpisu významných lesníckych miest na Slovensku.

Z historického hľadiska bol napísaný vzácny dokument v dôsledku sťahovania riaditeľstva zo Žarnovice do Zvolena. Sprievodný list Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Žarnovici zo dňa 29. 1. 1942 pod č. 5/prez-I/1-1942, spravodajca Ing. Imrich Nemeš, hlavný lesný radca, pisateľ Štefan Krébes, hlavný aktuársky tajomník, na adresu Ministerstva hospodárstva (Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov) v Bratislave, v nadpise zdôraznené: k rukám pána ústredného riaditeľa, oznamuje:

„Na základe príkazu daného mi na porade zástupcov ústredného riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v dňoch 27. a 28. októbra 1941 v Žarnovici, predkladám v prílohe krátky dejinný vývoj Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Žarnovici, vypracovaný so zreteľom na jeho presídlenie do Zvolena.“

Podpísaný riaditeľ RŠLM Ing. Bella, hlavný lesný radca.

Historická budova Riaditeľstva štátnych lesov a statkov, Žarnovica

Nie je celkom jasný autor predložených dejín, ale predpokladá sa, že by ním mohli byť v záhlaví sprievodného listu uvedení spravodajca listu Ing. Imrich Nemeš a pisateľ listu Štefan Krébes (s titulom hlavný aktuársky tajomník). Uvádzame

stručný výber najdôležitejších častí uvedených dejín:

Väčšinu lesov dnes (t. j. r. 1941) patriacich k Riaditeľstvu štátnych lesov a majetkov v Žarnovici do prvej polovice XVII. storočia tvoril majetok **Velko-lučianskej**

Dóczyovskej rodiny a patrili k panstvám v Revišti a Šášovskom Podhradí. Sídla týchto panstiev boli v zámkoch Podzámčí a Šášovskom Podhradí. Tieto panstvá daroval kráľ Matyáš a neskôr jeho vdova kráľovná Beatrix v roku 1479 biskupovi Orbánovi Dóczyemu a jeho súrodencom. Posledný mužský potomok Zigmund Dóczy bol 4. 8. 1647 pri Žarnovici zabitý Turkami. Lesy a poľnohospodárske majetky postupne prešli do majetku eráru a patrili pod správu banskoštiavnickej hlavnej banskej komory. Erárny majetok v Dekýši

banskému úradu v Banskej Štiavnici. Lesy po ľavej strane rieky Hron spravoval lesný úrad v Banskej Štiavnici a lesy po pravej strane rieky Hron spravoval lesný úrad v Kľaku. Lesnícky personál tohto majetku sa skladal z dvoch prednostov úradov, piatich lesníkov (waldförster), jedného manipulanta, dvoch pisárov, jedného lesného asistenta a na ochrannú službu 12 horárov a šesť lesných pomocníkov. Na dopravu dreva s plťami bol zamestnaný ešte jeden úradník (transportofcier).

od baní a podriadené novozriadenému riaditeľstvu štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici. **Súčasnne bol zriadený aj lesný úrad v Žarnovici, ktorý bol pod správou riaditeľstva do roku 1880.** V roku 1881 boli lesy odčlenené od poľnohospodárstva a lesný úrad v Žarnovici podliehal priamo ministrovi orby v Budapešti. V osobných a obchodných veciach ostala podriadenosť riaditeľstvu v Banskej Bystrici.

V Prvej Československej republike bol lesný úrad zreorganizovaný a zriadené **Riaditeľstvo štátnych lesov a statkov v Žarnovici.** Trianonskou mierovou zmluvou boli prevzaté bývalé uhorské kráľovské štátne lesy o celkovej výmere 32.742 ha (lesné správy Brod, Hliník, Jalná, Voznica, Kremnica, Piarg a Banská Štiavnica).

Velkostatok Topoľčianky, ktorý patrilo vnukovi cisára Františka Jozefa I., arcivojvodovi Jozefovi Augustovi Habsburskému a jeho manželke, arcivojvodkyni Augustíne, bol bezprostredne po štátnom prevrate daný pod nútenú správu a od marca 1920 bol zverený odborný dozor **Riaditeľstvu ŠLS v Žarnovici.**

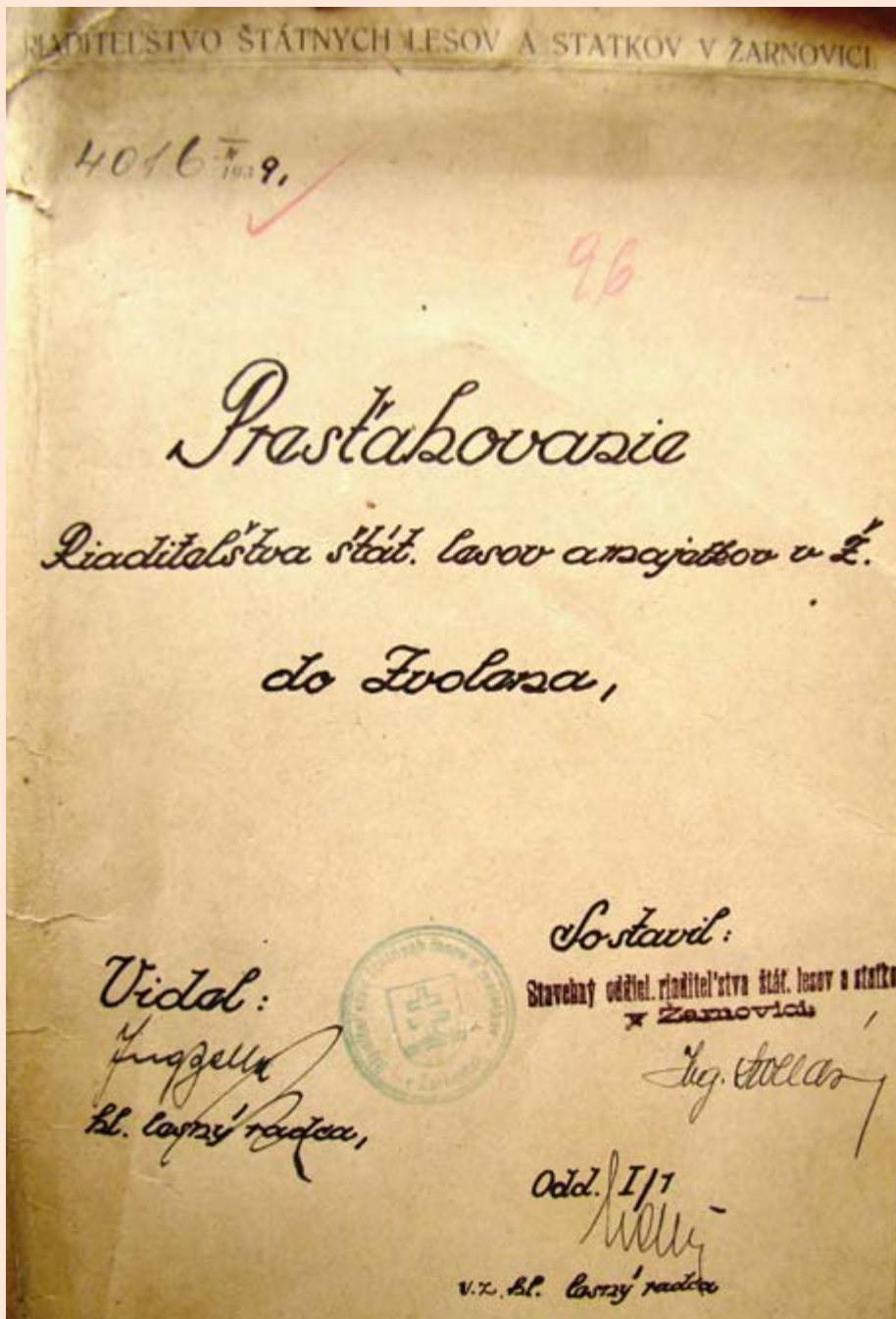
Po dohode s Ministerstvom zahraničných vecí rozhodlo v roku 1922 Ministerstvo vnútra podľa zákona č.354 Zb. z. a n. zo dňa 12. 8. 1921 o prevzatí lesov a statkov, priradených mierovými zmluvami Československému štátu, že bývalý arciknieža Jozef August narodený v roku 1872 v Alesuthu, ako syn arcikniežata Jozefa a manželky Klotildy, je členom bývalej panovníckej rodiny Rakúsko – Uhorskej a na tomto základe bol jeho veľkostatok prevzatý do štátnej správy a vlastníctva štátu.

Do roku 1918 nastali predajom a výmenou pozemkov značné zmeny v celkovej výmere veľkostatku a v roku 1921 bola väčšia časť poľnohospodárskych pozemkov, vinice a časť lesnej pôdy pridelená štátnemu žrebčínmu, takže celková výmera Správy štátnych lesov Topoľčianky činila v roku 1924 11.899 ha. Lesná správa spravuje aj rozsiahly les, prechádzajúci do parku so zámkom, ktorý je od roku 1923 letným sídlom prezidenta republiky.

Po likvidácii štátneho hospodárskeho riaditeľstva v Holíči pridelené boli v januári 1922 žarnovickému riaditeľstvu správy nadačných statkov v Častej a Pezinku o celkovej výmere 9599 ha až do roku 1930, keď boli zase odlúčené. Oba nadačné statky boli podľa základných listín založené grófom Jánom Pálffym starším. **Velkostatok Častá** je nadáciou pre štípendiá stredoškolských študentov, ktorá bola odovzdaná svojmu účelu v roku 1908. **Velkostatok Pezínok** je nadáciou pre štípendiá vysokoškolských študentov, ktorí po skončení štúdia v tuzemsku hodlajú sa vzdelávať v zahraničí. Táto nadácia bola zriadená v roku 1914.

Pokračovanie v budúcom čísle.

Viliam Stockmann
10/2017

Protokol o sťahovaní RŠLM zo Žarnovice do Zvolena

prešiel do štátnej správy okolo roku 1850, predtým patriaci rodine Eszterházy. Za účelom spravovania týchto majetkov boli zriadené **dva lesné úrady so sídlami v Kľaku a v Banskej Štiavnici.** Oba úrady administratívne podliehali hlavnému

Tieto lesy spravoval až do roku 1850 Banský úrad v Banskej Štiavnici. Po zriadení Dolnohorského riaditeľstva baní, lesov a majetkov, prevzalo správu až do roku 1870 toto riaditeľstvo. V roku 1871 boli lesy a poľnohospodárstvo odčlenené

Les bez konca

Zdobí nejenedn poľovnícky a lesnícky klobúk, je súčasťou odevov, ozdobou kytíc, bižutériou, súčasťou rôznych bytových a iných doplnkov. Často nás nemilo prekvapí, keď je zamotaná a nevieme sa dopátrať jej konca. Ak stále netušíte, o čom je reč, stačí sa zadívať na lesné stvorenia z priložených fotografií.

Riešením našej hádanky je slovko STUHA. Doslovne sa neprekladá do žiadneho cudzieho jazyka, no vo viacerých krajinách sa pre tento úzky pruh tkaniny s maximálnou šírkou do 50 cm používa viac pomenovaní.

Stuhy sa vyrábajú spracúvaním priadze nekonečných vlákien, bavlny alebo prírodného hodvábu. Na technické účely sa používajú druhy vyrobené zo sklenených a uhlíkových vlákien.

Kedy a kde tieto úzke textilie vznikli, nie je známe. Používali ich však už rôzne africké kmene v 9. storočí nášho letopočtu. Vyrábané boli pravdepodobne na nástrojoch podobnej konštrukcie ako tie, ktoré sa používali ešte na začiatku 21. storočia. Priemyselne sa začali vyrábať v Nemecku až v roku 1549, kým tkanie stúh ako forma remesla bola známa už v 11. storočí vo francúzskom St. Etienne.

Väčšina stúh sa aj v súčasnosti vyrába tkaním, menšie množstvo pletením, splietaním alebo lepením. Z nich môže následne vzniknúť množstvo vecí. Ak túžite mať doma nikdy nevädnujúci list stromu, sovu, ktorá vám neuletí otvoreným oknom a iné krásy, ktoré ukrýva les, stačí použiť fantáziu, dve šikovné ruky, lepidlo, ihlu, niť a vrhnúť sa do sveta stúh.

Predmety dennej potreby detí

Každé dieťa má svoju obľúbenú hračku. Môže to byť bábika, plyšový macko alebo drevený kuchárík na plošinovom vozíku s kolieskami. A práve niektoré vám dnes predstavíme v súvislosti so zbierkovým fondom Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene.

Detskú hračku – kucháríka, ako aj ostatné nižšie uvedené hračky, vyrobil v roku 1920 kolársky majster Švihroň z Pukanca. Ide o výrobok z bukového dreva, ktorý je pomaľovaný a natretý transparentným lakom. Červené kolieska priťahovali detské oči a drevené súčasti umožňovali rozvíjať fantáziu pri vymýšľaní jedál, ktoré by mohol na sporáku pripravovať. Kuchárík mal pohyblivú ruku, ktorá vykonávala pohyby smerom hore a dolu.

Biely koník s čiernou hrivou a červeným sedlom na kolieskach bol ťahaný na špagátiku alebo pre svoje pomerne malé rozmery nosený na rukách detí. Zelený podstavec predstavoval rozkvitnutú lúku, na ktorej sa kone pásavali, deti ich pozorovali pri svojich hrách, a potom tieto konské zábavky sa snažili robiť aj so svojim dreveným kamarátom.

Električkový vozeň je pomerne veľkých rozmerov, pomaľovaný pestrými farbami na rozvíjanie detskej fantázie. Malá rúčka dieťaťa mohla do vozňa posadiť bábiky, mačiky a iné drobné predmety a premiestňovať ich ako v ozajstnom vozni. Kolieska sú prekryté akoby drevenou konštrukciou, ktorá predstavuje koľajnice.

Drevené červené autíčko typu veterán predstavuje podľa stupňa opotrebovanosti dojem, že bolo často používané. Predpokladáme, že táto hračka prešla rukami niekoľkých detských majiteľov, kým sa nestala súčasťou našich zbierok. Autíčko vždy priťahovalo nielen chlapcov, ktorí snívajú svoj sen

o pretekárskych autách, ale aj dievčatá, ktoré snívajú o bohatom manželovi, ktorý si takýto dopravný prostriedok v čase predvojnovom vôbec môže dovoliť kúpiť.

Rozmerovo veľká hračka je drevený zelenožltý autobus s oranžovou strechou. Tá sa dá voľne zložiť a deti si môžu na červené sedadlá ukladať svojich cestujúcich. Dvere sa dajú tiež otvárať, a tak je táto hračka veľmi reálne skoncipovaná. Autobus predstavuje nielen dopravný prostriedok, ale aj

pomôcku pri získavaní a rozvíjaní jemnej detskej motoriky (vkládanie a ukladanie drobných predmetov na sedadlá a dlážku).

Takmer na všetkých drevených predmetoch dennej potreby detí sa nachádzajú pestré farby, hlavne červená, ktorá podmieňuje detskú fantáziu a zmyslové videnie. Tieto predstavené drevené hračky majú takmer 100 rokov a nič zo svojho umenia a predstavivosti pri svojom používaní nestratili.

Milan Boledovič, LDM Zvolen

Doprava dreva po vode

III. časť

Rieka Váh

Najdôležitejšou riekou na splavovanie bol Váh. Rieka zaberala viac ako jedenásťtisíc štvorcových kilometrov povodia. Pre svoje dobré splavné podmienky, hlavne rozmery či trasu, ktorou viedol, ho nazvali „tepnou“ slovenského pltníctva. Tento tok navyše vyzdvihol Liptov, ktorý sa stal „kólikou“ pltníctva na Slovensku. Nachádzalo sa tu veľké bohatstvo v podobe lesov, zväčša smrekových, prípadne s primiešanou jedľou, smrekovcom alebo borovicou. Výsadné listiny niektorých liptovských mestečiek (napr. Hybe, Ružomberok) dávajú najstaršie, aj keď nepriame dôkazy o pltníctve na Váhu. Tieto mestá produkovali rôzny tovar a kvôli obchodom bolo ho treba dopravovať. Práve preto sa stal Váh najvhodnejšou cestou. Najstaršie písomné doklady o pltníctve pochádzajú z 11. storočia a jeho rozmach súvisel neskôr s osídľovaním horských oblastí a rozvojom drevorubačstva. Rieka Váh bola jedinou vhodnou a bezpečnou cestou pri osídľovaní severného Slovenska. Hlboký priesmyk s množstvom meandrov, vymyslených i skutočných nástrah s panenskou prírodou Malej Fatry, ktorému dominujú dva hrady, bol úsekom, na ktorý sa tešili, i ktorého sa pltníci obávali. Plte sa plavili z Liptova a obídienie brál Margita a Besná znamenalo už bezproblémovú plavbu pltí do Dunaja a ďalej až do Čierneho mora. Plť bola druh plávajúceho dopravného prostriedku, typ jednoduchého plavidla, kde absentoval trup. Pôvodným materiálom na zhotovenie plte

Odrážanie pltí na Váhu v Políku 1912

bolo drevo, guľatina, trámy alebo dosky. Do začiatku 20. storočia sa plťami prepravovalo drevo i rozličný materiál. Význam pltníctva spočíval najmä v jeho podiele na vnútornom, ale i zahraničnom obchode s drevom a ďalším tovarom (drevený a hrnčiarsky riad, plátno, súkno, modrotlač, koža, čipky, šindle, lesné plodiny a ovocie, oštiepky, ovčí syr, bryndza, med, vosk, výrobky šafraníkov a olejkárov, mlynské kamene, žarnovy,

železné výrobky). V roku 1476 postavili medzi Svätým Michalom a Liptovskou Teplou na pravom brehu Váhu drevené hrable na zachytávanie splavovaného dreva a pltí. Je to prvá zmienka o technickom zariadení na rieke. Východiskovým uzlom pltníctva na Váhu bol Liptovský Hrádok a akýmsi centrom obchodu s drevom bola Sihोť. Ničivá vážska povodeň však 24. júla 1528 narobila od Liptovského Hrádku až po Mitošiny obrovské škody, z ktorých sa toto pomaly rozvíjajúce odvetvie pomerne dlho spamätávalo. Medzi najvýznamnejšie pltnícke centrá patrili v povodí horného Váhu Kráľová Lehota, Liptovský Hrádok, Paludza, Ružomberok, Kraľovany, na strednom Považí Lúčka, Hričov, Bytča, Podvažie, Púchov.

Koncom 19. storočia sa plavili plte dolu Váhom až do Dunaja a ďalej cez Budapešť a Belehrad až do dunajskej delty pri Čiernom mori. Najčastejšie sa plavilo plťami do Komárna. Dlhé cesty plťami dolu Váhom zamedzila až výstavba priehrady pri Púchove v rokoch 1932 – 1935. Posledný transport dreva po Váhu na plti uskutočnil faktor Gejza Šavrnoch z Lúčok začiatkom leta 1942. Pred 75 rokmi teda ukončil splavovanie dreva z Liptovskej Teplej do Serede.

Plavba na plti Strečianskou dolinou

Milan Longauer

Milí kamaráti,

iste si spomínate na hru Lesným chodníkom, ktorú som s lesnými zvieratkami pripravil. Tentokrát som sa dozvedel od horára Joža, že lesníci štartujú projekt s názvom Pomáhame vtáctvu našich lesov. A tak sme spolu s vtákmi, ktoré bývajú neďaleko môjho brlôžku, pripravili **nový herný plán POMÁHAME VTÁCTVU NAŠICH LESOV**.

Opäť potrebujete kocku a nejaké kameňky alebo semienka ako herné figúrky. Kto z hráčov skočí na **zelené políčko**, posunie sa automaticky **o 7 políčok vpred**. Ak však skočíte na **červené políčko**, musíte sa **o 13 políčok vrátiť späť**. Cestou môžete spoznávať druhy operencov, ktoré žijú v našich lesoch.

Veľa zábavy pri hre vám praje váš kamarát jazvec Mišo

UVERÍTE?

Nápaditosť farmárov v čiernohorskej obštine Bijelo Polje nepozná hraníc. Napriek tomu, že aj v tejto jadranskej republike sú bežné motorové pily, miestnych obyvateľov pri používaní motorových nástrojov obmedzuje platná le-gislatíva tohto malého štátu. Od roku 2007 zaviedol čiernohorsky parlament tzv. ekolo-gickú daň vo výške 10 €/deň používania mo-torových píl. Zámerom zákonodarcu v tomto prípade bolo obmedzenie ťažby dreva. Miestni farmári však prišli so zlepšovák, ktorý túto daň obchádza. Bezmotorová reťazová píla (na obrázku) sa stala najmä v posled-ných rokoch hitom, ktorý už má tisícky kópií. „Je tichá, pohodlná a vzhľadom na dreviny,

ktoré pílime, má aj dostatočný výkon,“ hovorí majiteľ lesa pri Sutivane Josip Huljić.

Zasmejte sa

Pán si chce zmeniť heslo na internete a zadá: „BielaMýš“
Počítač mu odpovie – Heslo je príliš krátke.
Tak sa naštve a zadá:
„Hlúpa Biela myš“
– Heslo nesmie obsahovať medzery!
Pán sa naštve viac a zadá:
„ŠialeneHlúpaBielaMýš!“
– Heslo musí obsahovať číslce.
„TyŠrotZoberMiToHesloŠialeneHlúpaBiela-Mýš123“
– Heslo je už používané!

Skupinka profesorov je pozvaná na let lieta-dlom. Potom ako sa usadili, dozvedeli sa, že lietadlo skonštruovali ich študenti. Všetci až na jedného vstali a v panike vystúpili. Profesora, ktorý ostal, sa spýtali: „Prečo ste ostali sedieť?“
„Verím svojim študentom. Keďže ich po-znám, môžem vás uistiť, že tento šrot ani nenaštartuje.“

Ktorý štvornohý priateľ je človeku najmilší?
Posteľ.

Dvaja chlapci prišli k zubárovi. Jeden už od dverí volal: „Pán doktor, potrebujeme vytrh-núť zub. Ale nerobte si s tým žiadne prie-ťahy, žiadne umŕtvovanie, žiadne injekcie, pekne to vezmite a šup ..., nech už je von-ku!“ „Tak sa mi to páči,“ pochvaloval si zubár, „len pekne gurážny. Ktorý zubok to je?“ Tu sa chlapec otočil k svojmu kamarátovi a povedal: „Jožko, ukáž mu ten zub!“

RECEPTÁR

Plnený bažant

Príprava: 15 min, **úprava:** 80 min, **porcie:** 4

Základné suroviny:

1 ks bažantí kohút, 1 ks väčšia cibuľa, 1 ks jablko, 2 ČL mletá škori-ca, 1 PL masť, 6 strúčikov cesnaku, 3 PL maslo, plátky slaniny podľa potreby

Marináda:

4 PL olej, 2 ČL soľ, 2 ČL sušená bazalka, 1 ČL tymián, 1 ČL mletá paprika

Postup:

Vypitvaného a peria zbaveného bažanta dobre umyjeme vodou. Štvrtinu cibule postrúhame najemno a potrieme ňou vnútro ba-žanta, kam vložíme nakrájané jablko posypané škoricom. Bažanta zošpendlíme špajdlami alebo zošijeme hrubou niťou a položíme do vymasteného pekáča.

Rozmiešame soľ, bazalku, tymián a papriku s olejom a touto mari-nádou potrieme bažanta. Navrch poukladáme plátky slaniny, zvyšok nakrájanej cibule a posekaný cesnak. Maslo rozpustíme a pokvapká-me ním bažanta.

Do pekáča nalejeme trošku horúcej vody, vložíme do rúry vyhriatej na 220° a pečieme dozlatista. Počas pečenia podlievame horúcou vo-dou a polievame výpek, aby bolo mäso šťavnaté.

Dobrá chuť!

November

1	S	Denis, Denisa Sviatok všetkých svätých Svetový deň vegánov
2	Š	Pamiatka zosnulých 1.monitorovacia správa SK – CZ Biodiverzita
3	P	Hubert Sviatok sv. Huberta, patróna poľovníkov
4	S	Karol, Jesika Burza starožitností a gazdovské trhy – EXPO Center Trenčín
5	N	Imrich Svetový deň behu
6	P	Renáta Medzinárodný deň ochrany životného prostredia
7	U	René Otváracia konferencia SK – HU Foresters and bees - Tatabánya
8	S	Bohumír, Bohumíra Svetový deň urbanizmu
9	Š	Teodor, Teo, Teodora, Tea Svetový deň slobody Bibliotéka, Minerály – Incheba Expo Bratislava
10	P	Tibor Svetový deň vedy pre mier a rozvoj (UNESCO) Bibliotéka, Minerály – Incheba Expo Bratislava
11	S	Martin, Maroš Bibliotéka, Minerály – Incheba Expo Bratislava
12	N	Svätopluk Bibliotéka, Minerály – Incheba Expo Bratislava
13	P	Stanislav Svetový deň dobrosrdečnosti Medzinárodný deň nevidomých
14	U	Irma Svetový deň diabetu
15	S	Leopold, Leopolda Medzinárodný deň geografických informačných systémov
16	Š	Agnesa Medzinárodný deň tolerancie (UNESCO)
17	P	Klaudia
18	S	Eugen Šport festival – EXPO Center Trenčín
19	N	Alžbeta, Betina, Liliana
20	P	Félix
21	U	Elvíra Medzinárodný deň bez fajčenia
22	S	Cecília, Cecilián
23	Š	Klement 1. monitorovacia správa PL – SK Včely
24	P	Emília Medzinárodný deň nenakupovania Seminár PL – SK Včely
25	S	Katarína Medzinárodný deň mäsa a deň práv zvierat Celoštátna výstava zvierat, Svet Zvierat – Agrokomplex Nitra
26	N	Kornel Celoštátna výstava zvierat, Svet Zvierat – Agrokomplex Nitra
27	P	Milan
28	U	Henrieta 1.projekové stretnutie SK – HU Forest Schools
29	S	Vratko 1.projekové stretnutie SK – HU Forest Schools
30	Š	Ondrej, Andrej, Andreas Deň počítačovej bezpečnosti Dni Vianoc – Incheba Expo Center Vinum Laugaricio – EXPO Center Trenčín

Erby
s nádychom
lesaErb obce Badan
(okres Banská Štiavnica)Erb obce Hrochot
(okres Banská Bystrica)Erb obce Nová dedinka
(okres Senec)Erb obce Večelkov
(okres Rimavská Sobota)Erb obce Čakanovce
(okres Lučenec)Erb obce Hrabíčov
(okres Žarnovica)Erb obce Ilja
(okres Banská Štiavnica)

Október 2017

Životné jubileá

50 rokov

Milan Vojtek, fakturant – OZ Žilina
Ing. Marián Baran, referent technickej prípravy výroby – OZ Vranov nad Topľou
Ing. Ladislav Jackanin, vedúci LS, LS Stropkov – OZ Vranov nad Topľou
Ing. Jozef Orlej, vedúci LS, LS Strážske – OZ Sobrance
Jaroslav Varga, vedúci LO, LS Strážske – OZ Sobrance

60 rokov

Ing. Marián Končál, referent pestovania, ochrana lesa – OZ Topoľčianky
Ing. Anna Luptáková, vedúca ekonomicko-obchodného úseku – OZ Kriváň
Ing. Jozef Paulenka, referent správy lesných pozemkov a reprivatizácie – OZ Rimavská Sobota
Igor Gábrik, referent dopravy a mechanizácie, referent CO a KR, ABT, TPO – OZ Rožňava
Ľudovít Schmotzer, vedúci LO, LS Jasov – OZ Košice
Ing. Milan Zaremba, vedúci LS, LS Turcovce – OZ Vranov nad Topľou

Pracovné jubileá

20 rokov

Ing. Marcel Lehocký, referent poľovníctva, koordinátor priamych podpôr – OZ Rožňava
Monika Frčková, plánovač, metodik, štatistik – GR Banská Bystrica

25 rokov

Ing. Róbert Smolarčík, ťažbár, lesoturistika – OZ Šaštín
Peter Havlík, vedúci LO, LS Sološnica – OZ Šaštín
Ing. Emil Bušniak, referent tech. prípravy výroby, BTS, PO, CO a KR – OZ Levice
Peter Dolniak, vedúci LO, LS Plášťovce – OZ Levice
Ing. Pavol Fulier, vedúci LO, LS Žilina – OZ Žilina

30 rokov

Eva Vavreková, personalista, referent CO a KR – OZ Revúca
Stanislav Paľa, vedúci LO, LS Hanušovce nad Topľou – OZ Prešov
Ing. Miriam Sušková, PhD., hlavný manažér pre výrobu – OZ Semenoles

35 rokov

Ján Solčiansky, vedúci LO, LS Bratislava – OZ Smolenice

Starobný dôchodok

Marta Pekarovičová, mzdový účtovník – OZ Čierny Balog

Jana Lásková

Erb obce Selce
(okres Banská Bystrica)Erb obce Veľká Lúka
(okres Zvolen)

Divočina na púšti

Postavy objavujúce sa len vo fragmentoch, často iba realistickým stvárnením ruky, nohy, alebo predmety s prepracovanými detailmi, a to všetko v kontraste s neopracovanými stranami drevených blokov... Takýmto spôsobom Dan Webb zhmotňuje svoju predstavu fungovania sveta a vo svete. Jeho statické diela vyjadrujú pohyb, túžby, emócie a plynutie času. Nikde to nie je zjavnejšie ako v diele „Destroyer“, v preklade „Ničiteľ“ (2012). Z neopracovaného bloku vytŕčajú dve ľudské ruky držiace nástroje (palicu a dláto), ktoré robia z anonymného kusa dreva remeselníka a obchodníka.

Dan Webb je americký umelec, ktorého preslávili diela ako „Milujem ťa“, „Pevnosť“, „Vankúš“... On sám o svojej tvorbe hovorí: „To, čo sa pokúšam robiť ako umelec, je jednoducho robiť to, čo by som najradšej videl v realite. To znamená, odstrániť to, čo robia mnohí ľudia automaticky. Keďže moje diela vznikajú z dreva zhmotňujú prítomnosť, dopúšťam sa historického precedensu, keďže rezbárstvo je pre väčšinu umelcov spájané s klasickým umením spätým s historickým vývojom spoločnosti. Zdá sa, že tento spôsob tvorby je sám osebe v rozpore s celou myšlienkou smerovania novodobých umelcov. Bláznivá irónia je to, že rezbárstvo ma

postavilo na opačný pól takmer všetkého ostatného v súčasnom umení. **Som divočina na púšti.**“

Dielom „I Love You (2006)“ upozorňuje Webb na iróniu medzi relatívne „ťažkým/zložitým“ citom lásky realisticky metamorfovaným do balóna vyrezaného z jedľového dreva, ktorý akoby sa vznášal vo vzduchu, čím zároveň je stvárnena abstraktná – bezťažková forma tohto slovného spojenia.

Drevená plastika „Pevnosť (2009)“ stvárnjuje prikrývku, predstavujúcu jednu alebo viac pevností. V bezpečne vytvorenom priestore sa vyskytujú minimálne dve deti, ktorých prítomnosť autor vyjadril pre neho charakteristickým postupom. To, koľko pevností a koľko živých bytostí, prípadne iných vecí dielo Pevnosť ukrýva, je už len na fantázii pozorovateľa.

Na drevenej soche „Sleeper (2010)“ – „Vankúš“ je okrem stvárnenia samotného predmetu aj vyjadrenie nedávnej prítomnosti osoby, ktorá ho pri spánku využívala. Autor týmto výtvorom zobrazuje prítomnosť v neprítomnosti, spánok bez spánku, veci, ktoré sa stali, alebo čakajú na svoje uskutočnenie ... plastika „Vankúš“ zobrazuje všetko to, na čo Webb zamerl svoju doterajšiu tvorbu. -as-

